

ፔንታቴክ

አምስቱ

የሙሴ

መጻሕፍት።

ዝግጅቱ - በጥያቄና መልስ መልክ

አዘጋጅ - መምህር ጉስታቭ ካይዘር

የፖስታ ሣጥን ቁጥር 127

አዲስ አበባ።

ማውጫ **18**

አሪት ዘፍጥረት **9**

አሪት ዘጸአት **79**

አሪት ዘሌዋውያን **133**

አሪት ዘኅልቁ **160**

አሪት ዘዳግም **174**

ፔንታክ

(አምስቱ የሙሴ መጻሕፍት ወይም ሕገ ኦሪት።)

የዚህ ትምህርት ዋና ዓላማ፡ ወደፊት እንድ አስተማሪ በሚያስተምርበት ጊዜ ጥሩ መሠረት እንዲኖረው ለማድረግ ይረዳል ተብሎ የታሰበ ነው።

የሙሴን መጻሕፍት ስታጠኑ በትምህርቱ ውስጥ «እግዚአብሔር» የሚለው ቃልና «ክርስቶስ» የሚለው እንደተጠቀሰ ታስተውላላችሁ። ይህ ሲደረግ በብሉይ ኪዳን ለሰዎች ይገለጥ የነበረው እግዚአብሔር አብ ሳይሆን እግዚአብሔር ወልድ መሆኑ በተማሪዎች አእምሮ እንዲቀረፅ ለማድረግ ነው። እርሱም መንፈስ ነበር፤ እርሱ ከእግዚአብሔር ጋር አንድ ነበር፤ እርሱም አምላክ ነበር። በእርሱም (በክርስቶስ) እግዚአብሔር አብ የፍጥረትን ሥራ ሁሉና ለሰው የመገለጥን ሥራ ይሠራ ነበር።

የእርሱም ሙሉ ስምና መጠሪያው «ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ» ነው። «ጌታ» የተባለበት ምክንያት ሰውንና ለሰው የሆነውን ሁሉ ስለሚገዛ ነው። «ኢየሱስ» የተባለው ሰው ስለሆነ ነው። «ክርስቶስ» የተባለው አምላክ ስለሆነ ነው።

1. እርሱ ቀድሞም ነበር።

2. ፈጣሪ ነበር።

3. እግዚአብሔር ለዓለም የተናገረበት የእግዚአብሔር ቃል ነበር።

4. በሰው ታይቶ ነበር።

5. እንደ አዳኝ፡ መሢሕ፡ ለደኅንነት የሚታመንበት መሆኑ ታውቆ ነበር።

1. ክርስቶስ ቀድሞም ነበር። ሚክያስ 5:2፤ ዮሐ. 8:58፤ 17:5፤ 24፤ ቆላ. 1:17፤ ራእይ 22:13 ተመልከት።

2. ክርስቶስ ፈጣሪ ነበር። ኤፌ. 3:9 «እግዚአብሔር ሁሉን በክርስቶስ ፈጠረ» (ዮሐ. 1:10፤ 13፤ 14)። ሁሉ በእርሱ ሆነ (ሁሉ በእርሱ ተፈጥሮ ነበር) (ቆላ. 1:6)። ሁሉ ለእርሱና በእርሱ ተፈጠረ። (1ኛ ቆሮ. 8:6)። ነገር ሁሉም በእርሱ በኩል የሆነ እኛም በእርሱ በኩል የሆንን አንድ ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ አለን። (ዕብ. 1:2) ዓለማትን በፈጠረበት በልጁ።

3. ክርስቶስ «ቃል» ነበር። ዮሐ. 1:1-5 እና ቁጥር 10:14።

የአንድ ሰው አሳብ የሚታወቀው ሲናገረው ወይም ሲጽፈው ነው። ስለሆነም ሰው ሊሰማው ወይም ሊያነበው ይችላል። የእግዚአብሔር ፍላጎት በብሉይ ኪዳን በልጁ በክርስቶስ በኩል ተገልጦአል። በቃሉ ተናገረ፤ ደግሞ እንዲጻፍ አደረገ፤ ምክንያቱም እግዚአብሔር አብን ስለገለጠ ነው። እርሱም «ቃል» ተባለ።

ክርስቶስ (ቃሉ) ባይገልጠው ኖሮ ማንም ስለ እግዚአብሔር አብ አንዳች እንኳ ሊያውቅ አይችልም ነበር። እግዚአብሔር በእርሱ ተናገረ። ከአዳም ጋር የተነጋገረው ፈጣሪው የሆነ «ቃል» ነበር። ከኖኅ፣ ከአብርሃም፣ ከይስሐቅ፣ ከያዕቆብ፣ ከሙሴና ከነቢያት ጋር ይነጋገር የነበረው «ቃል» ነበር። አብም በእርሱ ሆኖ ተናገረ። ዮሐ. 1:18ን ተመልከት። «መቼም ቢሆን እግዚአብሔርን ያየው አንድ ስንኳ የለም፤ በአባቱ እቅፍ ያለ አንድ ልጁ እርሱ ተረከው።»

4. በብሉይ ኪዳን ለሰዎች ታይቶ ነበር።

ሀ. መጽሐፍ ቅዱስ ሰው እግዚአብሔርን አይቶ አይኖርም ይላል። በዮሐ. 1:18 «መቼም ቢሆን እግዚአብሔርን ያየው አንድ ስንኳ የለም ይላል።» ማንም ያላየው አብን ነው። ይህም በሚከተለው ዓረፍተ ነገር በዚያው ጥቅስ ውስጥ ግልጽ ሆኖ ይታያል። «በአባቱ እቅፍ ያለ አንድ ልጁ እርሱ ተረከው።» በብሉይ ኪዳን ሰዎች እግዚአብሔርን አይተዋል። እርሱም ልጁ የሆነውን ክርስቶስን ነው።

ዮሐ. 6:46 «አብን ያየ ማንም የለም፤ ከእግዚአብሔር ከሆነ በቀር፣ እርሱ አብን አይቶአል» ብሎ ክርስቶስ ተናገረ።

1ኛ ጢሞ. 6:16 «... አንድ ሰው እንኳ አላየውም ሊያይም አይቻለውም።»

ለ. እግዚአብሔር በብሉይ ኪዳን ጊዜ ታይቶም ተሰምቶም ነበር (ዘጸአት 24:10)። ከእስራኤልም ሰባ ሽማግሌዎች ወጡ የእስራኤልንም አምላክ አዩ። ዘጸአት 24:11 «እጁንም በእስራኤል አዛውንቶች ላይ አልዘረጋም፤ እነርሱም እግዚአብሔርን አዩ በሉ ጠጡም።» ትርጓሜውም እግዚአብሔርን አዩ፤ ነገር ግን በዚያ ምክንያት አልሞቱም ማለት ነው።

ማንን ነው ያዩት? ኢየሱስ «አብን ያየ ማንም የለም» ዮሐ.6:46) አለ። ያዩት ክርስቶስ የእግዚአብሔርን ልጅ ነበር። «... ዓይኖቼ የሠራዊትን ጌታ ንጉሡን እግዚአብሔርን ስለ አዩ» (ኢሳ. 6:5)። «አላችሁም፡- እነሆ፣ አምላካችን እግዚአብሔር ከብሩንና ታላቅነቱን አሳይቶናል፤ ከእሳቱም ውስጥ ድምፁን ሰምተናል፤ እግዚአብሔርም ከሰው ጋር ሲነጋገር ሰውየውም በሕይወት ሲኖር ዛሬ አይተናል» (ዘጸ. 5:24)። «እግዚአብሔርም ሰው ከባልንጀራው ጋር እንደሚነጋገር ፊት ለፊት ከሙሴ ጋር ይነጋገር ነበር» (ዘጸ. 33:11)። ሰዎች ያዩት አብን ሳይሆን ክርስቶስን፣ ልጁን፣ ቃሉን ነበር።

ሰው ክርስቶስን ከነሙሉ ከብሩ አይቶ ደግሞ አይድንም (ዘጸ. 33:20)። ክርስቶስ ለሙሴ «ደግሞም ሰው አይቶኝ አይድንምና ፊቴን ማየት አይቻልህም» አለው። በዚያን ጊዜ ጀርባውን እንዲያይ ፈቀደለት። ሙሴ የእግዚአብሔርን ክብር እንዲያይ ጠይቆ ነበር (ዘጸ. 33:18)። ማንም የክርስቶስን ሙሉ ክብር አይቶ አይኖርም። ክርስቶስ እርሱን በደመናና በእሳት የገለጸው ለዚህ ነበር። አንድ ሰው ፀሐይን በሚያይበት ጊዜ ዓይኑን ይጎዳል፤ ነገር ግን ትንሽ ደመና

ፀሐይን በጋረዳት ጊዜ ሰውየው ፀሐይን ቢያይ ዓይኑ አይጎዳም። ምክንያቱም ኃይለ በደመና ስለተሸፈነ ነው። ደግሞም በጥቁር መስተቀት እንድ ሰው ፀሐይን በሙሉ ሊያይ ይችላል። ዓይኑ ግን አይጎዳም። ሰዎች ክርስቶስን አዩ፤ ነገር ግን ከብሩ ተሸፍኖ ስለ ነበር አይተው አልሞቱም።

ኢፕሮስ፡ ያዕቆብና ዮሐንስ ክርስቶስን በክብር ከተራራው ላይ ባዩ ጊዜ (ማቴ. 17:1-7) ደመና ሸፈናቸው፤ ይህ ባይሆን ከብሩን አይተው ባልዳኑም ነበር። ከዚህ በላይ የተጠቀሱት ጥቅሶች ክርስቶስ እግዚአብሔር መሆኑንና በብሉይ ኪዳን ከሰዎች ጋር ግንኙነት ያደርግ የነበረው እርሱ መሆኑን ይገልጣሉ። እንደገና ዮሐ. 5:37፤ 1ኛ ጢሞ. 6:16፤ ዘጸ. 6:3 ና ዘዳ. 5:24 እግዚአብሔር ታይቶአል፤ ተሰምቶም ነበር። እግዚአብሔር ሁሉንም ነገር መፍጠርንና ከሰዎች ግንኙነት ማድረግንም ጭምር በልጁ በኢየሱስ ክርስቶስ በኩል አደረገ።

5. በብሉይ ኪዳን ክርስቶስን እንደ አዳኝ አምነውበት ነበር።

አብርሃም በክርስቶስ አምኖ ዳነ። ክርስቶስ «አባታችሁ አብርሃም ቀኔን ያይ ዘንድ ሐሜት አደረገ፤ አየም ደስም አለው» አላቸው (ዮሐ. 8:56)። አብርሃም በእምነት ክርስቶስንና ሞቱን አይቶ ደስ አለው። ደኅንነቱም በክርስቶስ እንደሆነ ተመለከተ።

ሰምያን (ሉቃ. 2:26-30)፤ ሐና (ሉቃ. 2:36-38)፤ የአይሁድ ሰዎች (ሉቃ. 3:15)፤ መጥምቁ ዮሐንስ (1:31)፤ የሰማሪያዬቱ ሴት (ዮሐ. 4:25)፤ 12ቱ የእስራኤል ነገዶች (ዮሐዋ. ሥራ. 26:7)፤ እነኚህ ሁሉ የክርስቶስን በሥጋ መምጣት ይጠብቁ ነበር። ከእግዚአብሔር ቃል ደኅንነት የክርስቶስን ሞት በማመን መሆኑን የሚገልጽ ባቂ ማስረጃ ነበራቸው።

የሚያስፈልጋቸው በነቢያት ውስጥ ታሪኩ በሙሉ የሚገኝበትን ኢሳ. 53ን ማንበብ ብቻ ነበር። ጳውሎስ ለአይሁዶች ምክንያት ሲሰጥ ከብሉይ ኪዳን ይህ ኢየሱስ እነርሱ የሚያውቁት ክርስቶስ እንደነበር ይገልጻላቸዋል (ዮሐዋ. ሥፁ. 17:2÷3፤ 18: 28)። ከዚያ በኋላ በክርስቶስ ማመን አስፈለጋቸው።

ከአዳም ጀምሮ እስከ ክርስቶስ ድረስ እግዚአብሔር ለሕዝቡ ክርስቶስ ከድንግል እንደሚወለድ ለዓለም ኃጢአት እንደሚሞትና በሞቱ በእምነት መዳን እንዳለባቸው ገልጦ ነበር። እርሱም «የሴቲቱ ዘር» ነበር (ዘፍ. 3:15)። ነገር ግን የወንድ ዘር አልነበረም። «እነሆ፤ ድንግል ትፀንሳለች፤ ወንድ ልጅም ትወልዳለች፤ ስሙንም አማኑኤል ብላ ትጠራዋለች» (ኢሳ. 7:14) ትርጉሙም እግዚአብሔር ከሰው ጋር በመሬት ላይ በሰው አምሳል ማለት ነው። ማቴ. 1:23ን ተመልከት።

«እንደዚህ በእምነት እንጾድቅ ዘንድ ሕግ ወደ ክርስቶስ የሚያመጣ ሞግዚታችን ሆናለች» (ገላ. 3:24)። ሕጉ እስራኤላውያንን ስለ ደኅንነት

መንገድ አስተምሮአቸዋል፤ ይህም እኛ የምናውቀው መንገድ ነው፡፡ ሌላ መንገድ ፈጽሞ አልነበረም።

በ1ኛ ቆሮ. 10:4 እስራኤላውያን የክርስቶስን መንፈሳዊ መጠጥ እንደጠጡ ይነግረናል። እርሱን ተቀብለው ያላወቁት ቢሆኑ መንፈሳዊ መጠጥ ከእርሱ ሊጠጡ አይችሉም ነበር።

በብሉይ ኪዳን የዳኑት ሰዎች ለደኅንነታቸው ልክ እንደ እኛ በክርስቶስ ሞት አምነው ነበር። እነርሱ ወደፊት በእምነት የእርሱን መምጣትና መሞት ተስፋ አደረጉ። እኛ ወደኋላ መስቀሉን በእምነት እናያለን። የደም መሥዋዕት እስራኤላውያንን አላዳናቸውም። «የኮርማዎችና የፍየሎች ደም ኃጢአትን እንዲያስወግድ የማይቻል ነው።» (ዕብ. 10:4፤ 9:12)። እነዚህ መሥዋዕቶች ክርስቶስ የኃጢአታቸውን ፍርድ እንደተሸከመላቸው የሚያሳዩላቸው ነበሩ።

ከክርስቶስ ደም በስተቀር በሌላ መንገድ ወደ መንግሥተ ሰማያት የሚደርስ አንድ እንኳን አይገኝም፤ በራእይ 5:9 በመንግሥተ ሰማያት ከአዳም ጀምሮ የዳኑት እንዴት እዚያ እንደደረሱ ምስክርነታቸውን ሲሰጡ እናያለን። «ታርደሃልና፤ በደምህም ለእግዚአብሔር ከነገድ ሁሉ ከቋንቋም ሁሉ ከወገንም ሁሉ ከሕዝብም ሁሉ ሰዎችን ዋጅተህ ለአምላካችን መንግሥትና ካህናት ይሆኑ ዘንድ አደረግሃቸው።»

ዋና ዋናዎቹ ፍሬ ነገሮች። ክርስቶስ የእስራኤል ንጉሥ ነበር (ዘጸ. 19:5-6፤ ዘኁ. 23:16-21፤ 1ኛ ሳሙ. 8:7፤ 12:12፤ ኢሳ. 6:5)። ሰው ያየውና ከሰው የተነጋገረው እርሱ ነበር። በብሉይ ኪዳን ሰዎች እርሱ ሰው እንደሚሆንና ለዓለም ኃጢአት እንደሚሞት ያውቁ ነበር። ሰው በክርስቶስ በማመን ድኖአል። ክርስቶስ ቃል በመሆኑ እግዚአብሔር በእርሱ በኩል ይናገር ነበር። አብ ሳይሆን ወልድ እራሱ ከእስራኤል ጋር ግንኙነት ነበረው። በዚህ ምክንያት ጳውሎስ በመንፈስ ተሞልቶ በ1ኛ ቆሮ. 10:4 እስራኤላውያን መንፈሳዊውን መጠጥ ከመንፈሳዊው ዓለት እርሱም ክርስቶስ ከሆነው ጠጡ፤ መንፈሳዊውንም ትምህርት ከእርሱ ተማሩ፤ በዚህም ምክንያት ጳውሎስ በገላትያ 3:24 በእምነት ይድኑ ዘንድ ሕግ ወደ ክርስቶስ የሚያመጣ ሞግዚት ወይም አስተማሪ ሆነላቸው ብሎ ይነግረናል።

በጣም የሚገርመው ዛሬ በቤተ ክርስቲያን ብዙ ያላመኑ እንደመብዛታቸው መጠን በዚያም ጊዜ ብዙ እስራኤላውያን የደኅንነትን መንገድ አላወቁም። ምክንያቱም ኃጢአታቸውን ለመተው ስላልፈቀዱ ነው። ደኅንነትን የፈለጉት በመንፈስ ቅዱስ በመመራት ለመዳን ቻሉ። ነገር ግን ሌሎቹ መንፈሳዊው ዓይናቸው ታውሮ ነበር።

ይህን ሁሉ በመገመት እግዚአብሔር በክርስቶስ በኩል ለሰዎች ይገለጽ እንደ ነበረ የተገለጸውም አምላክ ክርስቶስ እንደሆነና እግዚአብሔር የሚለው ቃልና ክርስቶስ የሚለው ቃል ሁለቱም በዚህ ትምህርት ውስጥ እንዳሉ ለተማሪዎች መግለጽ አስፈላጊ መስሎ ታይቶናል።

6. ክርስቶስ የሚለው ቃል ትርጓሜ።

ክርስቶስ የሚለው ቃል ከግሪክ የመጣ ነው። ትርጓሜውም «የተቀባ» ማለት ነው። ይህም በአዲስ ኪዳን ብዙ ጊዜ ተጽፎ ይታያል፤ ምክንያቱም አዲስ ኪዳን በመሠረቱ የተጻፈው በግሪክ ቋንቋ በመሆኑ ነው። እግዚአብሔር ዓለም ሳይፈጠር ልጁን የዓለም አዳኝ እንዲሆን ቀባው (ራእይ 13:8)። ብሉይ ኪዳን የተጻፈው በዕብራውያን ቋንቋ ነው። በዚህ ቋንቋ ክርስቶስ «መሢሕ» ተብሎ ይጠራል። ትርጉሙ ግን አንድ ነው፤ እርሱም «የተቀባ» ማለት ነው።

7. ክርስቶስ የሚለውን ስም ከብሉይ ኪዳን ለማስተማር ልንጠቀምበት እንችላለን።

ጳውሎስ ቤተ ክርስቲያንን ከብሉይ ኪዳን ለማስተማር መልእክቶቹን በጻፈ ጊዜ «ክርስቶስ» የእግዚአብሔር ልጅ ብሎ ጠርቶታል (ገላ. 3:24)። ስለዚህ እኛም ሆነን የብሉይ ኪዳን ሰዎች በእምነት እንድን ዘንድ ሕጉ ወደ ክርስቶስ የሚያመጣ ሞግዚታችን ሆኖአል (ገላ. 3:24)። ጳውሎስ በ1ኛ ቆሮ. 10:4 እስራኤላውያን በብሉይ ኪዳን «ይከተላቸው ከነበረውና መንፈሳዊ ዓለት ከሆነው ከክርስቶስ መንፈሳዊ መጠጥ ጠጡ ብሎ ጽፎአል። (ከእስራኤላውያን አንዳንዶቹ) «ጌታን እንደ ተፈታተኑት በእባቦቼም እንደ ጠፉ ጌታን አንፈታተን» (1ኛ. 10:9)። «ጳውሎስም እንደ ልማዱ ወደ እነርሱ ገባ፤ ሦስት ሰንበትም ያህል ከእነርሱ ጋር ከመጸሐፍት እየጠቀሰ ይነጋገር ነበር፤ ሲተረጉምም ክርስቶስ መከራ እንዲቀበልና ከሙታን እንዲነሳ ይገባው ዘንድ እያስረዳ፡- ይህ እኔ የምሰብክላችሁ ኢየሱስ እርሱ ክርስቶስ ነው ይል ነበር» (የሐዋ. 17:2-3)። የሐዋ. ሥራ 18:28፤ ሉቃ. 24:25-27ን ተመልከት።

ክርስቶስ፡ ያልታየው የእስራኤል ንጉሥ።

የሙሴን መጻሕፍት በምናጠናበት ጊዜ ልጅ የሆነው ክርስቶስ እርሱም አምላክ በብሉይ ኪዳን የእስራኤል ንጉሥ ተብሎ እንደሚጠራ እናገኛለን።

በጥቂቶች ብቻ ስለታየ «ያልታየው የእስራኤል ንጉሥ» ተብሎ ይጠራል። የእስራኤል ንጉሥ እንደሆነ የሚያስረዱ ጥቂት ጥቅሶች፡-

«አሁንም ቃሌን በእውነት ብትሰሙ ኪዳኔንም ብትጠብቁ፡ ... እናንተም የካህናት መንግሥት የተቀደሰም ሕዝብ ትሆኑልኛላችሁ» (ዘጸ. 19:5-6)። በዘኁ. 23:16-21 ደግሞ እግዚአብሔር በበለጸገም አፍ የተናገረው ቃል ይህ ነበር፡ «... የንጉሥም እልልታ በመካከላቸው አለ ...»። በ1ኛ ሳሙ. 8:7 እንደዚህ የሚል ቃል እናነባለን፤ «እግዚአብሔርም ሳሙኤልን አለው፡- በእነርሱ ላይ እንዳልነግሥ እኔን እንጂ አንተን አልናቁምና በሚሉህ ነገር ሁሉ የሕዝቡን ቃል ስማ።» 1ኛ ሳሙ. 12:12 «የአሞንም ልጆች ንጉሥ ናዖስ እንደ መጣባችሁ ባያችሁ ጊዜ አምላካችሁ እግዚአብሔር ንጉሣችሁ ሳለ፡- እንዲህ አይሁን፡ ነገር ግን ንጉሥ ይንገሥልን አላችሁኝ።» «እኔም፡- ከንፈሮቼ የረከሱብኝ ሰው በመሆኔ፡ ከንፈሮቻቸውም በረከሱባቸው ሕዝብ መካከል

በመቀመጫ ዓይኖቼ የሠራዊትን ጌታ ንጉሡን እግዚአብሔርን ስለ አዩ ጠፍቻለሁና ወዮልኝ! አልሁ» (ኢሳ. 6:5)። «የእስራኤል ንጉሥ እግዚአብሔር፤ የሚቤኹም የሠራዊት ጌታ እግዚአብሔር እንዲህ ይላል፡- እኔ ፊተኛ ነኝ እኔም ጳለኛ ነኝ፤ ከእኔ ሌላም አምላክ የለም» (ኢሳ. 44:6)። ከመጀመሪያ ጀምሮ ክርስቶስ የእስራኤል ንጉሥ ነበር። እግዚአብሔር አብ የፍጥረት ሁሉ ንጉሥና ጌታ ነው። በ1ኛ ቆሮ. 15:27-28 እንደተገለጸው አብ ሁሉን ነገር ይገዛ ዘንድ በልጁ ሥር አድርጎታል። አዲስ ሰማይና ምድር ከተፈጠረና ሞት ድል ከተነሳ በኋላ ክርስቶስ ደግሞ ለአብ ይገዛል። ክርስቶስ አንድ ሺህ ዓመት ከነገሠ በኋላ (ራእይ. 20:9፤ ኢሳ. 65:20)። ክርስቶስ አብ ከሁሉ በላይ እንደሆነና የፍጥረት ሁሉ ንጉሥና ጌታ መሆኑን ይገልጻል (1ኛ ጢሞ. 6:15-16)።

በብሉይ ኪዳን ውስጥ የነበረው ወንጌል።

በአማርኛ «ወንጌል» የሚለው ቃል አዲስ ኪዳን ነው። «ወንጌል» የሚለው ቃል ከግሪክ የተወረሰ ነው፤ ትርጓሜውም «መልካም ዜና» ማለት ነው። የግሪክ ቃል በመሆኑ የሚገኘው በአዲስ ኪዳን ብቻ ነው። ሆኖም መልካሙ የደገነነት ዜና በብሉይ ኪዳን ሁሉ ደግሞ ይገኛል። እንዲያውም ለአዳምና ለሐዋን ተሰጥቶ ነበር። በኋላ ግን የክርስቶስን ሕይወትና ትምህርት በያዙት በአራቱ መጽሐፎች ማለትም በማቴዎስ፤ ማርቆስ፤ ሉቃስና ዮሐንስ ተሰጠ። በነቢያት የተነገረው ወንጌል በማርቆስ 1:1-2 በግልጽ ይታያል። «በነቢያት እንደተጻፈ የእግዚአብሔር ልጅ የኢየሱስ ክርስቶስ ወንጌል መጀመሪያ ...» ማርቆስ በመንፈስ ቅዱስ ተመርቶ የነቢያት መልእክት ስለ ክርስቶስ ወንጌል ብሎ ጠርቶታል። እኛም ከብሉይ ኪዳን ለአዲስ ኪዳን አማኞች በምናስተምርበት ጊዜ ቃሉ ምን እንደሚል ግልጽ ካደረግንላቸው ልንጠቀምበት እንችላለን።

8. ሥላሴ፡- እግዚአብሔር አንድ አምላክ ሆኖ አብ ወልድ መንፈስ ቅዱስ ተብሎ በሦስት ይጠራል። ነገሩ እንዲገባን ለማድረግ በጣም ከባድ ቢሆንም በምሳሌ ብንረዳ ለማወቅ ቀላል ይሆንልናል።

ምሳሌ፡- ሰው በእግዚአብሔር መልክና ምሳሌ ተፈጠረ (ዘፍ. 1:26)።

በእግዚአብሔር መልክ፡- እግዚአብሔር መንፈስ ቢሆንም በብሉይ ኪዳን በሰው አምሳልና ቅርጽ ታይቶአል።

የእግዚአብሔር ምሳሌ፡- እግዚአብሔር ሥላሴ ነው። እርሱም አብ ወልድ መንፈስ ቅዱስ የሆነ አንድ አምላክ ነው። ሰውም በሥላሴ አምሳል የሚጠራበት ሁኔታ አለው። እርሱም ሥጋ፤ ነፍስና መንፈስ የሆነ አንድ ሰው ነው። ሰው ሊለያይ፤ ደግሞም አንድ ሰው ሊሆን ይችላል። ሲሞት ነፍሱና መንፈሱ ከሥጋው ይለያያል። ሥጋው አለ፤ ነፍሱና መንፈሱም ደግሞ አሉ። ያ መለያየት ሞት ይባላል። ሥጋው ወደ መቃብር ይሄዳል፤ ነፍሱና መንፈሱ ደግሞ ወደ ሲኦል ወይም ወደ መንግሥተ ሰማያት ይሄዳሉ፤ አሁንም ቢሆን አንድ ሰው

ነው። በትንሣኤ ቀን ነፍሱና መንፈሱ አዲስ ሥጋ ይለብሳሉ። አሁንም ይህ ሰው ሦስት ሆኖ ነገር ግን አንድ ሰው ነው።

እግዚአብሔርም በተለያየ ሁኔታ ይጠራል። ነገር ግን እርሱ አንድ አምላክ ነው። ልጁ ኢየሱስ ክርስቶስ ከሰማይ ሰማያት ወርዶ ሰው ሆነ። ሞቶም ተነሣ። እንደገና ከአብ ጋር ነው። ነገር ግን አንድ አምላክ ነው። በዚህ ዓይነት የሰው ሦስትነት የሥላሴን ምስጢር ሳይበዛ በጥቂት ያስረዳል።

ሦስት የተለያዩ ፍጥረታት አሉ።

1. አትክልቶችና ዛፎች። አካል ብቻ አላቸው፤ ይኖራሉ፤ ፍሬ ይሰጣሉ፤ ይበዛሉ፤ ይሞታሉ።

2. እንስሳት። አካልና ነፍስ አላቸው፤ የነፍሳቸው ቋንቋ ስሜት ነው። ይኸውም፤ ፍቅር፤ ጥላቻ፤ ፍላጎት፤ የጋለ ስሜት፤ እንስሳት ይህ አላቸው።

3. ሰው። ሰው ሥጋ ነፍስ መንፈስ ነው። የመንፈሱ ቋንቋ ጸሎትና አምልኮ ነው። ሰው እግዚአብሔርን ለማወቅ ተፈጥሮአል። እንስሳ ግን ምንም ብልህ እንኳን ቢሆን መንፈስ ስለሌለው ይህን አያደርግም። የሰው መንፈስ በሥጋውና በነፍሱ ላይ ይገዛል። ኃጢአት ለማድረግ የሚፈቅደው ወይም የሚከለክለው በሰው ውስጥ ያለው መንፈስ ነው። እንስሳት ለማድረግ የፈለጉትን ነገር ያደርጋሉ። ነገር ግን ላይረጉት ነገር ኃላፊነት አይሰማቸውም። ሰው መንፈስ ስላለው ራሱን መቆጣጠር ይማራል። ደግሞም በኋላ ከክርስቶስ ጋር ይነግሣል።

እዚህ ላይ በሥላሴ አሠራርና በሰው የሦስቱ ክፍሎች አሠራር መካከል ያለውን መመሳሰል ተመልከት። እግዚአብሔር አብ ይወስናል፤ ዕቅድ ያወጣል። እግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስ ለተወሰነው ነገር ሕይወት ይሰጠዋል። እግዚአብሔር ወልድ ይሠራዋል።

የሰው መንፈስ ያቅዳል፤ ይወስናል፤ በአእምሮም አሳብ ይሠራል። ነፍሱ ለተወሰነው ነገር ሕይወትን ይሰጠዋል፤ በጣም ጠንካራ አሳብና ሥራውን ለማከናወን ፍላጎት ያሳድርበታል። ሰውነቱ (ሥጋው) ባደሩበት ስሜት መሠረት ሥራውን ይሠራል።

1. መንፈስ ባያቅድ ኖሮ ነፍስ ለመሥራት ፍላጎትን አይሰጥም፤ ያለዚህ ፍላጎትም አካል ሊሠራው አይችልም። ያለ ዓላማና ያለ ፍላጎት ለመሥራት መነሳት እንዴት ይቻላል?

2. መንፈስና ነፍስ የተጋጨ ወይም የማይስማማ አሳብ ቢኖራቸው አካል ሊሠራው አይችልም።

3. ነፍስና መንፈስ ቢስማሙና ነገር ግን አካል ቢታመም ሥራው ሊሠራ አይችልም። ሦስቱም አካል ነፍስና መንፈስ ማንኛውንም ሥራ ለመሥራት አስፈላጊዎች ናቸው። ደግሞ በእግዚአብሔር በኩል ሥላሴ (ሦስቱም) ማንኛውንም ሥራ ለመሥራት አስፈላጊዎች ናቸው። ሰው አንድ ሰው ለመሆን

አካል ነፍስ መንፈስ መሆን እንዳለበት ሁሉ ደግሞም እግዚአብሔር አምላክ ለመሆን ሦስት በአንድ መሆን አለበት።

ፔንታቴክ (ሕገ ኦሪት)

መግቢያ፡-

በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ የመጀመሪያዎቹ አምስት መጻሕፍት ዘፍጥረት፣ ዘጸአት፣ ዘሌዋውያን፣ ዘኩልቱ፣ እና ዘዳግም ሕገ ኦሪት ይባላሉ። ይህ ቃል ከግሪክ የተወረሰ ነው። ይህ ስም ለእነዚህ መጻሕፍት የተሰጣቸው ከተጻፉ ከብዙ ዓመታት በኋላ ቆይቶ ነው። ይህን መጽሐፍ አይሁዳውያን ከእግዚአብሔር የተመረጡት ሰዎች የሕግ መጽሐፍ ወይም የሙሴ ሕግ ብለው ይጠሩታል (ዕዝራ 6:18፤ ነህምያ 13:1፤ 8:1፤ 2ኛ ዜና 25:4፤ 34:14፤ 35:12)።

በመጀመሪያ እንደ አንድ መጽሐፍ ነበሩ። ነገር ግን በኋላ በአምስት ተከፈሉ። ከሕገ ኦሪት አብዛኛው ክፍል ሙሴ እግዚአብሔርን በሲና ተራራ ከተገናኘው በኋላ የጻፈው ነው። ከመጽሐፍ ቅዱስ እንደምንመለከተው ሥጋ ለብሶ ወደ መሬት ከመምጣቱ በፊት እራሱን እንደ እግዚአብሔር ለሙሴ የገለጠው ልጁ (ወልድ) ክርስቶስ ነበር። ሙሴም ሕግጋትን፣ በእርግጥም የፍጥረትን ታሪክ የሰውን መውደቅ ስለጥፋት ውኃና የጻፈውን ሁሉ ከክርስቶስ ተቀበለ። ሙሴም ይህንን የተቀበለው በ1491-1451 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ነው።

ብዙ የመጽሐፍ ቅዱስ አስተማሪዎች እንደተስማሙበት አዳም የተፈጠረው ክርስቶስ ከመወለዱ አስቀድሞ ከ4004 ዓመት በፊት ነው ይላሉ። ነገር ግን በእርግጥ ለማወቅ አዳጋች ነው።

ማንም መሬት የተፈጠረችበትን ጊዜ ሊያውቅ አይችልም። ምናልባትም አዳም ከተፈጠረ ከብዙ ሚሊዮን ዓመታት በፊት ሊሆን ይችላል።

አሪት ዘፍጥረት

1. ዘፍጥረት የመጀመሪያው መጽሐፍ ሲሆን፤ በግሪክ ቋንቋ የተሰጠው የስም ትርጓሜ መጀመሪያ የሚል ነው።

በዚሁ መጽሐፍ እግዚአብሔር የገለጸልንን የመጀመሪያ ነገሮች ልትዘረዝር ትችላለህን?

መልስ።

1. የሁሉ ነገር መፈጠር (ዘፍ. 1:1)።
2. የኃጢአትና የሞት መጀመር።
3. ስለ ደኅንነት መጀመርና አዲስ መንፈሳዊ ኑሮ።
4. ክርስቶስ ሊመጣበት ያለው የእስራኤል ወገን መጀመር።

2. ሀ. የዘፍ. 1:1-2:3 ትምህርት ምንድር ነው?

ለ. እግዚአብሔር ጨለማ የነበረውን ዓለም እንደገና በስንት ቀን ውስጥ ነው «አዲስ» አድርጎ የሠራው?

መልስ።

ሀ. ይህ የመጽሐፍ ክፍል የእግዚአብሔርን የመፍጠር ሥራ ይናገራል።

ለ. እግዚአብሔር ዓለምን እንደ «አዲስ» አድርጎ የፈጠረው በስድስት ቀን ውስጥ ነው። መልካምና ለሰው የሚሰማው አድርጎ ፈጠረው። ሰውን ከመፍጠሩ በፊት የሚበቃውን ሁሉ አዘጋጀለት፤ ዝቅ ብለን እንደ «አዲስ» የሚለው ቃል በመልሱ ውስጥ ለምን እንደገባ እናያለን።

3. «መፍጠር» የሚለውን ቃል ከ(ዕብ. 11:3፤ ሮሜ 4:17፤ 1ኛ ቆሮ. 1:28) ስናወዳድረው ምን ማለት ነው?

መልስ።

በዕብ. 11:3 ስንመለከት እግዚአብሔር ፍጥረትን ሁሉ ከማይታይ ነገር አበጀው ይላል። መፍጠር ማለት የሌለውን ነገር ወደመኖር ማምጣት፤ ደግሞም የሚታየውን ነገር ከማይታይ ነገር ማበጀት ማለት ነው። (እግዚአብሔር ይህንን በቃሉ አደረገ)።

4. በመጀመሪያ ከሥላሴ ማንኛው ክፍል ነው እንዲፈጥር የተወሰነው? ቆላ. 1:15፤ 16፤ ዕብ. 1:12፤ ዮሐ. 1:3፤ ኤፌ. 3:9።

መልስ።

ሥላሴ በመፍጠር ሥራ ውስጥ ተባብሮአል (ኤፌ. 3:9)። ነገር ግን የመፍጠርን ሥራ ያከናወነው ወልድ ነው (ቆላ. 1:15-16)። እርሱም የሥላሴ ሠራተኛው ክፍል ነው (ምሳሌ 8:30)። ስለ ልጁ የተነገረውን ለማረጋገጥ ቁጥር 22-36 አንብብ። በአማርኛው መጽሐፍ ቅዱስ ምሳሌ 8:30 ላይ ክርስቶስን ሠራተኛ ይለዋል። ደግሞም ቃል ተብሎ ይጠራል። ዓለም የተፈጠረው በእግዚአብሔር ቃል ነው (ዕብ. 11:3)። እርሱም ፈጣሪና የፍጥረቱ ሁሉ አዳኝ ነው። 84 ሐ ጥያቄ ተመልከት።

5. መሬት የተፈጠረችው ለምን ዓላማ ነበር? ምሳሌ 8:22-36፤ ቆላ. 1:16፤ ኢሳ. 45:18።

መልስ።

በምሳሌ 8 እንደምናይ «ጥበብ» የሚለው ክርስቶስን ነው። የልጁን ከአብ ጋር መሥራት ያሳያል። ሰው ከመፈጠሩ በፊት፣ ክርስቶስ ወደፊት መሬት በሰው የምትሞላበትን ጊዜ በደስታ ይጠብቅ ነበር (ቁጥር 30 ና 31፤ ኢሳ. 45:18፤ ቆላ. 1:16)። ይህ ጥቅስ እግዚአብሔር መሬትን በክርስቶስና ለክርስቶስ ፈጥሮ ለሰው ጥቅም እንዳለባት ያስተምረናል። ዓላማው ሰውን ለራሱ በመፍጠር ለዘለዓለም ከእርሱ ጋር እንዲሆንና ደግሞም በፍጥረታት ላይ አብሮ እንዲነግሥ ነበር።

6. መጽሐፍ ቅዱስ ስለ ሰማይና ስለ ሰማያት ይናገራል።

የሚከተሉትን ጥቅሶች ተመልክተህ «ሰማይ» የሚለው ቃል ትርጉም ምን እንደሆነ የምታስበውን ግለጽ። ዘፍ. 1:1፤ ዘፍ. 1:8-14፤ 17:20፤ 7:11፤ 8:2፤ 2ኛ ጲጥ. 3:5፤ 7:14፤ 2ኛ ቆሮ. 12:2፤ አሞጽ 9:6፤ ኤፌ. 4:10፤ መዝ. 148:4፤ ዕብ. 9:24፤ ራእይ 21:1፤ 1ኛ ነገ. 8:27፤ ዘዳ. 30:19፤ ዘዳ. 4:26፤ ዳገ. 4:13-35።

መልስ።

በእነዚህ ጥቅሶች መሠረት ሦስት ሰማያት አሉ (2ኛ ቆሮ. 12:2)። የመጀመሪያው ሰማይ በዘፍጥረት 1:6-8:20፤ 8:2 የሚገኘው ነው። እርሱም በመሬት አካባቢ ያለው አየር ነው። ሁለተኛው ሰማይ ከዋክብት የሚገኙበት ነው። ብዙዎች ጥቅሶች ወደዚህኛው ሰማይ ያመለክታሉ (ዘፍ. 1:14)። ሦስተኛው ሰማይ የእግዚአብሔር፣ የመላእክትና ከዚህ ዓለም የሄዱት ቅዱሳት መኖሪያ ነው። ጳውሎስ ያየው ሰማይም ያንን ነው (2ኛ ቆሮ. 12:2፤ ኤፌ. 4:10፤ ዕብ. 9:24)። በዘፍ. 1:1 እንደምናይ እግዚአብሔር የፈጠረው ሰማይ ከመሬት በላይ ያለው ፍጥረት ሁሉ ነው። ይህም መላእክትን፣ ከዋክብትንና በሰማይ የሚኖሩትን ሁሉ ያጠቃልላል።

7. ቁጥር 2 ፍጥረታት ከተፈጠሩ በኋላ መሬት በምን ሁኔታ ላይ እንደነበረች ይናገራል? ምክንያት ስጥ። ኢሳ. 45:18፤ ኤር. 4:19-31፤ ሕዝ. 28:1-15፤ ኢሳ. 14:9-17።

መልስ።

የመጽሐፍ ቅዱስ ሊቃውንት መሬት ከተፈጠረች በኋላ ጥፋት ደርሶባታል ብለው ያምናሉ። ይህም የተፈጸመው ከዘፍጥረት ምዕራፍ 1 ቁጥር 1 እና 2 መካከል ነበር። ከኢሳይያስ፣ ከኤርምያስና ከሕዝቅኤል መጽሐፍ እንደምንረዳው ይህ የሆነው በሰይጣን መውደቅና መፈረድ ጊዜ ነው። (ኢሳ. 14:12 አጥቢያ ኮከብ) የሚከተለው የዚህ ትምህርት ምክንያት ነው። እግዚአብሔር በመጀመሪያ ፍጹም የሆነ መሬት እፅዋትና እንስሳን በመልካም እንደችሎታው ፈጥሮ ነበር። ይህም በዘፍ. 1:1 ከሚሊዮን ዓመታት በፊት ሆነ። «ባዶ» የሚለው ቃል በዘፍ. 1:2 በመሠረቱ «ከንቱ» ከሚለው በኢሳ. 45:18 ከሚገኘው ጋር አንድ ነው። በኢሳ. 45:18 እንደምናነብ እግዚአብሔር መሬትን በከንቱ ወይም ባዶ አድርጎ አልፈጠረም። እንደሌላው ትርጉም ሁሉ አሮጌው የአማርኛ መጽሐፍ ቅዱስ ትርጉም በኢሳ. 45:18 እግዚአብሔር ምድርን በከንቱ አልፈጠረም ይላል። እግዚአብሔር በዘፍ. 1:1 ምድርን ባዶ አድርጎ ካልሠራት 1:1 እና 2 መካከል አንድ ዓይነት ነገር የተፈጸመ መሆን አለበት። ሁሉን እንድናውቅ እግዚአብሔር አልፈቀደልንም፤ ነገር ግን መሬት የመላእክት አለቃ ሰይጣን በወደቀና በተፈረደ ጊዜ ጠፍታ እንደ ነበር ገልጿል።

ኤር. 4:19-31 በዚህ ቁጥር እንደምናይ ኤርምያስ ስለ ይሁዳ መቀጣት ትንቢት ተናገረ። ከዚያም እንደ ማስጠንቀቂያ አድርጎ የእግዚአብሔርን ፍርድ መክብድ ይገልጻል። በቁጥር 23-26 በዘፍ. 1:2 የተገለጸውን የመሬትን ሁኔታ ያብራራል። መሬት እንደተፈረደች ወይም በፍርድ ጠፍታ እንደነበር ይሁዳም ለጊዜው ይፈረድበታል የሚል አሳብን ይዞአል፤ (ኢሳ. 24:1 አንብብ)።

እግዚአብሔር በሕዝ. 28 መሬት ለምን ጨለማና ባዶ እንደነበረች፣ ለምን እንደ ጠፋችና በዘፍ. 1:2 እንደተገለጠው ለምን ከንቱ እንደነበረች ይገልጽልናል።

በሕዝ. 28 እግዚአብሔር ሕዝቅኤልን ስለጢሮስ ጥፋት ትንቢት እንዲናገር ገልጦለት ነበር። የጢሮስ ንጉሥ ከወደቀው ከመላእክት አለቃ ከሰይጣን ጋር አወዳደረው። ይህ የመላእክት አለቃ ሀብት ነበረው፣ ጥበብ ነበረው፣ ቁንጅናም ነበረው። የጢሮስም ንጉሥ እንደዚሁ ነው። ሰይጣን በትምክህቱና በኩራቱ እንደተፈረደበት ንጉሡም ይፈረድበታል ብሎ እግዚአብሔር ለሕዝቅኤል ነገረው (ሕዝ. 28:12-15)።

እግዚአብሔር ሰይጣንን ምሳሌ አድርጎ የጢሮስን ንጉሥ አስጠነቀቀው። በቁጥር 13 የመላእክት አለቃ በኤደን በእግዚአብሔር አትክልት ቦታ ነበር። የጢሮስ ንጉሥ ግን አልነበረም። የጢሮስ ንጉሥ አልተፈጠረም፤ ነገር ግን

ተወልዶ አድጎ እንደ ሰው ሆነ። የመላእክት አለቃ ከብዙ ሀብት ክብርና ኃይል ጋር ተፈጠረ። በቁጥር 14 እንደምናይ ኪሩብ የሆነው መልአክ ነበር። በቁጥር 15 ከተፈጠረበት ቀን ጀምሮ በደል እስኪገኝበት ድረስ በመንገዱ ፍጹም ነበር። የጢሮስ ንጉሥ በኃጢአት ተወልዶ ነበር። ቁጥር 16 «ከእግዚአብሔር ተራራ ተጣለ» ይህም የወደቀውን መልአክ ያመለክታል። ይህ ንጉሡን ለማስጠንቀቅ በእግዚአብሔር የተሰጠው ምሳሌ ስለወደቀው የመላእክት አለቃ እርሱም ሰይጣን ስለሆነው ይነግረናል።

በኢሳ. 14:9-14 እግዚአብሔር ለምን ይህ አጥቢያ ኮከብ የተባለው የመላእክት አለቃ እንደወደቀና ምን በደል እንደተገኘበት ይነግረናል። በዚህ ላይ እግዚአብሔር ያንን ምሳሌ ስለ ባቢሎን ንጉሥ ለመተንበይ ተጠቀመበት። ቁጥር 12 «አንተ የንጋት ልጅ አጥቢያ ኮከብ ሆይ፤ እንዴት ከሰማይ ወደቅህ!» በቁጥር 13:16 እንደምናይ የመውደቁ ምክንያት የሆነው ትዕቢት (ኩራት) ነበር። ስለዚህ የንጋት ልጅ አጥቢያ ኮከብ አዘቅት ወደሆነው ሲያል ወደቀ። በቁጥር 16 ና 17 ኃጢአቱ ከሰይጣን ጋር አንድ ለሆነው የባቢሎን ንጉሥ ማስጠንቀቂያ ይሰጠዋል።

ይህ የመላእክት አለቃ ከሰማይ ስለተጣለ መንግሥቱ በመሬት ነበረች። ሰይጣን በእግዚአብሔር ላይ ባለው ጥላቻ የተነሳ መሬትን ያጥፋት ወይም እግዚአብሔር የሰይጣን መንግሥት በመሆንዋ መሬትን በፍርድ ያጥፋት ልናውቅ አንችልም። ቀደም ብሎ በተገለጸው ጥቅስ መሠረት ከሆነ እግዚአብሔር ነው በመሬት ላይ የፈረደው። ይህም የተፈጸመው ከዘፍጥረት 1:1 በኋላ እንደሆነ ጥርጥር የለውም፤ ምክንያቱም ያ የመላእክት አለቃ በዚያን ጊዜ ተፈጥሮ ስለነበር ነው (ሕዝ. 28:1፤ 15)። ምናልባትም በዘፍ. 1:1 ሳይፈጠር አልቀረም። ይህ ፍርድ ከዘፍ. 1:2 በፊት መፈጸሙ ግልጽ ነው፤ ምክንያቱም በዘፍጥረት 1:2 መሬት እንደተፈረደባት እናያለን። እግዚአብሔር መሬትን አድሶ አዳምና ሔዋንን በዚያ ባስቀመጣቸው ጊዜ ሰይጣን ለመፈተን በዚያ ነበር። የወደቀው ከዚያ በፊት ነበር። ስለዚህ ሰይጣን ከዘፍጥረት 1 ቁጥር 1 ና 2 መካከል ብቻ ነው ወደቀ ልንል የምንችለው።

እግዚአብሔር መሬትን ከብዙ ሚሊዮን ዓመታት በፊት ፈጥሮአት ይሆናል፤ ነገር ግን እግዚአብሔር መሬትን እንደ አዲስ አድርጎ ሲፈጥራት (በዘፍ. 1:3) በጣም ብዙ ዓመት አላለፈም። መጽሐፍ ቅዱስ የሚያምኑ አስተማሪዎች እንደሚያምኑትና እንደተቀበሉት አዳም የተፈጠረው በግምት ከ6000 ዓመት በፊት ነው።

8. ሀ. በዘፍ. 1:2 የሚታየው የመንፈስ ቅዱስ ሥራ ምንድን ነው?

ለ. ይህ ስለ እግዚአብሔር ጠባይ ምን ያሳያል?

መልስ።

«የእግዚአብሔር መንፈስ በውኃ ላይ ሰፍፎ ነበር።» ወደ ሕያውነት ሊመልሳት ሙት በሆነችው ምድር ላይ ይንቀሳቀስ ነበር። በ2ኛ ቆሮ. 3:6

እንደምናነብ «መንፈስ ግን ሕይወትን ይሰጣል» ይላል። ያ ስለ ኃጢአተኛ መንፈሳዊ ሕይወት የሚያመለክት ነው። ነገር ግን አንድ ሕያው ነገር በተፈጠረ ጊዜ የሚከናወነው በእግዚአብሔር መንፈስ ነው። ክርስቶስ በዚህ ዓለም ለመኖር ቅዱስና ኃጢአት ያላየው ሥጋ ባስፈለገው ጊዜ የሰጠው መንፈስ ቅዱስ ነበር። ይህም በሉቃስ 1:35 እንደምናገኘው የሴቲቱ ዘር ሕይወት በኢየሱስ እናት በማርያም ውስጥ ነው። እግዚአብሔር በመንፈስ ሙታን ለሆነችው መሬት ሕይወት ሰጠ። እግዚአብሔር በልጁ በኢየሱስ ክርስቶስ ሁሉን ነገር ፈጠረ። መንፈስ ሕይወት የሚሰጥና የሚያነቃቃ ሲሆን ክርስቶስ ደግሞ የሚፈጥር ነው። እግዚአብሔር (ሥላሴ) አብ ወልድ መንፈስ ቅዱስ ሲሆን የሚሠራና የሚፈጥር ነው። ሥላሴ በሥራው ተከፋይ ነው። አንድ ሰው ልዩነቱን ለማወቅ ብሎ የመፍጠርን ሥራ የሚሠራው ማን ነው ቢል መልሱ «ልጁ» ነው። የሚከተሉትን ጥቅሶች እንመልከት። ኤፌ. 3:9፤ ቆላ. 1:15ና 16፤ ዕብ. 1:1ና 2፤ 2ኛ ቆሮ. 8:6፤ ዮሐ. 1:3።

ለ. እግዚአብሔር ስለ ፍጥረቱ ያስባል። ከጠፋች በኋላ አደሳት። ይህ ሰውም በወደቀ ጊዜ ታይቷል። ይድኑ ዘንድ ወዲያውኑ ለአዳምና ለሔዋን የመሢሕ ተስፋ «በሴቲቱ ዘር» ሰጣቸው። እግዚአብሔር አሁንም ለሚጠፉት አስቦ ወደ ዓለም ሂዱ ወንጌልንም ለፍጥረት ሁሉ ስበኩ ብሎ አዘዘ። ወደ ንስሐና ወደ እምነት ሊያመጣቸው መንፈስ ቅዱስ በሰው ልብ ውስጥ ይሠራል።

9. በዚህ ምዕራፍ ውስጥ የተጠቀሱት የማያጠራጥሩት የእግዚአብሔር ፍጥረታት ምንድር ናቸው?

መልስ።

1. ቁጥር 1 እግዚአብሔር ሰማይንና ምድርን ፈጠረ።

2. ቁጥር 21 እግዚአብሔርም ታላላቆች ዓሣዎችን፣ ውኃይቱ እንደ ወገኑ ያስገኘቻቸውንም ተንቀሳቃሾችን፣ የሚተነፍሱም ሕያዋን ፍጥረታት ሁሉ፣ እንደወገኑ የሚበሩትንም ወፎች ሁሉ ፈጠረ።

3. ቁጥር 27 እግዚአብሔር ሰውን በመልኩ ፈጠረ።

በዚያን ጊዜ እግዚአብሔር ዛፍን፣ አትክልትንና ሣርን እንደፈጠረ አናነበም። ነገር ግን መሬት አትክልትን እንድታወጣ ትእዛዝ ሰጣት። ሰይጣን በተፈረደበትና በወደቀ ጊዜ ሕያው ነፍስ ያላቸው ሁሉ ስለሞቱ እንደገና መፈጠር ነበረባቸው። ነገር ግን የአትክልት ሥር ዘመሬት ውስጥ የቀረ ይመስላል። ሥራቸው እንደተፈጠረ ነበር። ምድሩ በታየ ጊዜ ማደግ ጀመሩ፣ እንደገና ሊፈጠሩ አያስፈልጋቸውም ነበር (ዘፍ. 1:12)።

ሳይንስ ከ100,000 ዓመታት በፊት ሰው የሚመስል ፍጥረት በመሬት ላይ ነበር ብሎ ይነግረናል። ምክንያቱም ይህን ያህል ዕድሜ አለው ብለው የሚገምቱት የሰው አጥንት የሚመስል አጥንት ስላገኙ ነው። ሳይንስ አጥንቱ ያንን ያህል ዕድሜ እንዳለው ሊያረጋግጥ አይችልም። ደግሞም ሰው የሚመስሉ

እንስሳት ሰይጣን ከመውደቁ በፊት ኖረው ይሆናል። መጽሐፍ ቅዱስ ግን ስለዚያ አይናገርም። ኖረው እንኳን ቢሆን ሰይጣን በወደቀ ጊዜ የነበረውን ፍርድ አላለፋትም። አዳም አዲስ ፍጥረት ነበር። ዛሬ በመሬት ላይ ያሉ ሰዎች የአዳም ዘሮች ናቸው እንጂ ከ100000 ዓመታት በፊት የነበሩ የእንስሳት ዘር አይደሉም። ያ በእግዚአብሔር ቃል ውስጥ ግልጽ ነው።

ደግሞም እግዚአብሔር ከዋክብትን በዚያን ጊዜ አልፈጠረም። በዘፍ. 1:1 ተፈጥረው ነበር። እግዚአብሔር ከዋክብትን፣ ፀሐይንና ጨረቃን በየወገናቸው አደረገ። ደግሞም የመሬትን መሽከርከር መሬት ለሰው መኖሪያ የምትስማማ እንድትሆን ወራትንና ጊዜን በመከፋፈል መቀትንና ብርሃንን እንድትሰጥ አስተካከላት። በቁጥር 16 እግዚአብሔር ፀሐይንና ጨረቃን በቦታቸው በማድረግ ሰውን እንዲያገለግሉ አደረገ። መሬት ሰይጣን በወደቀ ጊዜ ወደ ጨለማ ውስጥ የተጣለችና እግዚአብሔርም ሰውን እንድታገለግል በዚህም ፍላጎቱን እንድታሟላ ወደ አስፈላጊነትና ወደጥቅም የመለሳት ይመስላል።

10. እግዚአብሔር ሲፈጥር በሰው ላይ የጫነው ኃይል፣ ሥራና የማያቋርጥ ኃላፊነት ምን ነበር? ዘፍ. 1:28።

መልስ።

እግዚአብሔር አዳምን ንጉሥ እንዲሆንና በመሬት ላይ እንዲገዛ ፈጠረው። ስለዚህ አዳም በመሬት ላይ ላሉት ሁሉ በእግዚአብሔር የተሾመ ኃላፊ ነበር።

11. ምዕራፍ 1 ና 2 ፍጥረት ሁሉ በፍጹም የማይለወጡ ሆነው መኖር የጀመሩ መሆናቸውን ያሳያልን? ምዕራፍ 1:11፣ 12:21፣ 24፣ 25፤ 2:5፣ 19:20።

11. በሰውና በእንስሳት መካከል ግንኙነት ወይም አንድነት አለን?

መልስ።

ይህ ጥቅስ እግዚአብሔር ሁሉን ነገር «እንደ ወገኑ» እንዲበዛ መፍጠሩን ያሳያል። ማንኛውም እንስሳ ወይም አትክልት ወፍ ወይም ዓሣ ከአንዱ ወገን ወደ ሌላው እንዲለወጥ አልተፈቀደለትም። በተፈጠሩ ጊዜ እንደ ነበሩ በየወገናቸው ዛሬም እንደዚያው ናቸው (ዘፍ. 2:19)። እንስሳት ወፎችና ዓሦች ሁሉ እግዚአብሔር እንደሚፈልጋቸው ሆነው ከምድር አፈር ተፈጠሩ። አዳም ደግሞ ከምድር አፈር ነበር የተሠራው፣ ከመጀመሪያ ሰው ነበር፣ አሁንም ሰው ነው። ለወደፊትም እስከ ዘለዓለም ሰው ይሆናል። ከመጽሐፍ ቅዱስ በተገለጹልን ዘመናት ሁሉ ከአንዱ ወገን ወደሌላው ለመለወጥ (ኢፑሶሽን) ከእግዚአብሔር ፈቃድ አልተሰጠም። ከሰይጣን መውደቅ በፊት ከአንዱ ወገን ወደሌላው የመለወጥ ደረጃ እንደነበር እንኳን ማወቅ አንችልም። መጽሐፍ ቅዱስ ስለዚህ አይናገርም። ቢኖርም እንኳን ሰይጣን ሲወድቅ ጠፍቶአል። መሬት ከታደሰች በኋላ ከዘፍ. 1:3 ጀምሮ ከአንዱ ወገን ወደ ሌላው መለወጥ አልነበረም። ከሰይጣን መውደቅ በኋላ በበቀለው በአትክልት ላይ እንኳን ሲፈጸም አናይም።

ይህ እንዳልሆነ መጽሐፍ ቅዱስ በግልጽ ይናገራል። ዘፍጥረት 2:4-3:24 አንብብ።

12. ሀ. እግዚአብሔር የሰውን አካል ከምን ሠራው?

ለ. ፍጹም የሆነ መፍጠር ነበር?

መልስ።

ሀ. እግዚአብሔር የሰውን አካል ከምድር አፈር አበጀው።

ለ. የመፍጠር ሥራ አልነበረም። እግዚአብሔር የአዳምን አካል በፊት ተፈጥሮ ከነበረ ነገር አበጀው። አበጀው እንጂ አልፈጠረውም።

ሐ. በዘፍ. 1:26 ና 27 እግዚአብሔር ሰውን ፈጠረ። መንፈሱንና ነፍሱን ፈጥሮ ሕይወት ሰጠው። መንፈሱና ነፍሱ ከዚያ በፊት አልነበሩም። ተፈጠሩ። የመንፈሱና የነፍሱ መኖሪያ የሆነው አካሉ ግን ተበጀ። በዘፍ. 2:7 እግዚአብሔር በሰው አፍንጫ ውስጥ የሕይወት እስትንፋስ እፍ ባለበት ጊዜ የመፍጠር ሥራ ነበር። ሰውም ሕያው ነፍስ ያለው ሆነ። ሰው በእግዚአብሔር እስትንፋስ ዘለዓለማዊ ነፍስ ሆነ። ይህም ሰውን ከእንስሳ የተለየ አደረገው። እንስሳት ነፍስ አላቸው፤ ነገር ግን መንፈስ የላቸውም። ሰው መንፈስ ስላለው ነፍሱ ዘለዓለማዊ ነው። ሦስት የተለያዩ ፍጥረታት አሉ።

1. አትክልቶች አካል ብቻ እንጂ ነፍስና መንፈስ የላቸውም። ይኖራሉ፤ ያድጋሉ፤ ይባዛሉ፤ ይሞታሉ።

2. እንስሳት አካልና ነፍስ አላቸው። የነፍሳቸው ቋንቋ ፍቅር፤ ጥላቻ፤ ስሜት፤ የጋለ ስሜት፤ ፍላጎት ነው። እንስሳት ያ ሁሉ አላቸው። ነገር ግን ዘለዓለማዊ ነፍስ የላቸውም። ነፍሳቸው በሥጋቸው የተያዘ ስለሆነ ሥጋቸው ሲሞት ነፍሳቸው አብሮ ይሞታል። ኢዮብ 12:10 ተመልከት።

3. ሰው አካል፤ ነፍስና መንፈስ አለው። መንፈስ ሁሉ ለዘላለም ይኖራል። የሰው ነፍስ ከሰው መንፈስ ጋር በመዋሃድ «ሕያው ነፍስ» ያለው ሆነ (ዘፍ. 2:7)። ደግሞም ለዘለዓለም የሚኖር ነፍስ ሆነ። የመንፈስ ቋንቋ ጸሎት፤ አምልኮ፤ እግዚአብሔርን ማወቅ ነው። ሰዎች ሁሉ ቢያምኑም ባያምኑም እግዚአብሔርን ያውቃሉ። ደግሞም አሕዛቦች ሁሉ ያውቃሉ፤ ነገር ግን ምንም ብልጥ ቢሆን እንኳ ከእንስሳት ውስጥ አንድም እግዚአብሔርን የሚያውቅ የሚያመልክና የሚጸልይ የለም። ምክንያቱም መንፈስ ስለሌለው ነው። ይህም ሰው እንስሳ እንዳልሆነ ሌላው ማረጋገጫ ነው። የተለየ ፍጥረት ነው።

13. እግዚአብሔር የሔዋንን አካል ከምንድር ነው የሠራው? ዘፍ. 2:21-25

መልስ።

እግዚአብሔር የሔዋንን አካል ከአዳም የጎድን አጥንት ሠራው። ስለዚህ ሴት ከወንድ ጋር አንድ አካልና አንድ አጥንት ናት (ዘፍ. 2:23)። ባልና ሚስት

የክርስቶስና የቤተ ክርስቲያን ምላሌዎች ናቸው። ቤተ ክርስቲያን የክርስቶስ አካል ናት (ዮሐ. 3:28፤ 29፤ 2ኛ ቆሮ. 11:2፤ ኤፌ. 5:25-32፤ ራእይ 19:7-9)። አዳምና ሔዋን ያለ ኃጢአት በነበሩ ጊዜ እግዚአብሔር እንደፈለገው በሁሉ ነገር ፍጹም አንድነት ነበራቸው።

14. ለመጀመሪያው ሰው ስለተሠራለት ቤት አብራራ። ከዚያ የላቀ ቤት ሊሠራለት ይቻል ኖርአልን?

መልስ።

እግዚአብሔርም በኤደን ገነት አትክልትን ተከለ (ዘፍ. 2:8)። እግዚአብሔር የተከለው አትክልት ማንም ሰው ሊተክለው ከማይችለው በላይ የሆነ የተሻለ አትክልት ነው (ዘፍ. 1:29)። እግዚአብሔርም የተለያዩትን ዓይነት ምግቦች ማለት እንደ ፍራፍሬ እህልና አትክልት ያሉትን ለአዳም መብል አድርጎ ሰጠው። የሚጠቅሙትን ነገሮች ሁሉ አብዝቶ ተቀበለ። እያንዳንዱም ዛፍ ለዓይን ያሚረና ለመብልም መልካም ነበር (ዘፍ. 2:9)። የሕይወት ዛፍና ክፉውንና ደጉን የሚያስለየውም ዛፍ በዚያው ነበር። ከኤደን ገነት ውስጥም የሚፈስ አንድ ወንዝ ነበር። ይህም ወንዝ ከአትክልቱ ውጭ እንደወጣ ለአራት ተከፍሎ አራት ወንዝ በመሆን ይፈሳል (ዘፍ. 2:10)። የእግዚአብሔር ሥራ ሁልጊዜ ፍጹም ነው። ስለዚህ ሊስተካከልና ሊታረም የሚገባው ምንም ነገር የለም።

15. እግዚአብሔር ለሰውዬው ምን ትእዛዝ ሰጠው? ደግሞስ ትእዛዙን ባይጠብቅ ምን ቅጣት ተወስነበት?

መልስ።

ዘፍ. 2:17 ትእዛዝ «ክፉውንና ደጉን ከምታስታውቀው ዛፍ አትብላ» የሚል ሲሆን፤ ትእዛዙን ባይጠብቅ ደግሞ የሚደርስበት ቅጣት «ከእርሱ በበላህ ቀን ሞትን ትሞታለህ» የሚል ነበር። እነርሱም ከዚያች ዛፍ በበሉ ዕለት መንፈሳዊ ሞት ሞተው ከዚያም በኋላ ቆይተው ሥጋዊ ሞት ሞቱ። መንፈሳዊ ሞት በኃጢአት ምክንያት ከእግዚአብሔር መለየት ማለት ነው (ሮሜ 8:6)። ሞት ማለት ለብዙዎቻችን እንደሚገባን በሕይወት መኖርን ማብቃት ማለት ባይሆን መለየት ማለት ነው። መንፈሳዊ ሞት ማለት ኃጢአት በመኃል ስለገባ የነፍስና የመንፈስ ከእግዚአብሔር መለየት ማለት ነው። እንደ መጽሐፍ ቅዱስ አገላለጽ ያልዳኑ ሰዎች ሁሉ መንፈሳዊውን ሞት የሞቱ ናቸው።

ሥጋዊ ሞት የነፍስና የሥጋ መለየት ነው። አንድ ሰው ነፍሱም መንፈሱም ሥጋም ስላለው እነዚህ ሦስቱ ሲለያዩ ሞት ይባላል። «ሁለተኛው ሞት» ግን የመጨረሻውና ያልዳኑት ለዘለዓለም ከእግዚአብሔር የሚለዩበት ነው። እነርሱም ለዘለዓለም በሕይወት ይኖራሉ። ነገር ግን ለዘለዓለም ከእግዚአብሔር እንደተለዩ ይቀራሉ (ራእይ 20:14፤ 21:8)። ከዚህም በቀር ሮሜ 6:23 እና ሕዝ. 18:4:20 ተመልከት።

16. እግዚአብሔር ለፈጠራቸው እንስሳት ሁሉ ስም ያወጣቸው ማን ነው?
መልስ።

በዘፍ. 2:19 ላይ እግዚአብሔር ሕያው ነፍስ ያላቸውን ፍጥረቶች ሁሉ ወደ አዳም እንዳመጣቸውና አዳምም ስም እንዳወጣቸው እናነባለን። ይህም ደግሞ አዳም እንደ እንስሳቶቹ ጠባይና መልክ ስም በማውጣቱ አዳም በዚያን ጊዜ የነበረውን ከፍተኛ የማስተዋል ችሎታ ያመለክታል። አዳም በመማር እውቀቱን አላዳበረም። እርሱም እግዚአብሔር በፈጠረው ቀን ፍጹምና አዋቂ ሆኖ ተፈጠረ። «ኢቮሉሽን» የተባለው ትምህርት እንደሚያስተምረው የመጀመሪያው ሰው ከዝንጀሮነት እየተሻሻለ በመምጣት ሰው አልሆነም። እርሱም ቀጥታ በእግዚአብሔር እጅ እንደ ተሠራ ፍጹምና አዋቂ ሆኖ ተፈጠረ።

17. ዘፍ. 2:8-11፤ 26:3፤ 4፤ ዘጸአት 23:31፤ ዙጉልቁ 34:3፤ ዘዳ. 1:24፤ ሕዝቅ. 47:18 በምድር ላይ የኤደን ገነት በየትኛው ስፍራ ነበር የሚገኘው? በተጨማሪ ደግሞ ሕዝ. 15:17፤ ዘዳግም 32:8፤ 9፤ መዝ. 86(87):1፤ 2፤ ዙጉልቁ 35:34 ተመልከት። የኤደን ገነት እግዚአብሔር ለእስራኤላውያን እርስት አድርጎ በሰጣቸው ምድር እንደሆነ አመልክት።

መልስ።

እንደዚህ ጥቅሶች ከሆነ የኤደን ገነት የምትገኘው በአረባውያን መሬት ማለት በሰሜኑ በኩል አድርጎ እስከ ኤፍራጥስ ወንዝ ከዚያም እስከ ታላቁ ባሕር ይደርሳል። ይህ ነው ክርስቶስ በሚመለስበት ጊዜ እስራኤል የምትወርሰው ድንበርዋ። እግዚአብሔርም አትክልትን በኤደን ገነት በስተምሥራቅ በኩል ተክሉ ነበር (ዘፍ. 2:8)። ይህም ማለት የኤፍራጥስ ወንዝ የሚዞርበትን ባቢሉንን ይዞ ወንዙ እስከገባበት እስያ ሸልቆ ድረስ ነው።

18. የአዳምንና የሔዋንን ፈተናና ውድቀት አብራራ፤ በተጨማሪ ደግሞ የያዕቆብን መልእክት ምዕራፍ 1:12-15 ያለውን አንብብ።

መልስ።

ሰይጣን በዓለም ውስጥ እንደመኖሩ ሁሉ አዳምና ሔዋንን ምንም ስለ ኃጢአት ሳያውቁ ኃጢአት አሠርቶ እንዲጠፋ ባደረጋቸውም ነበር። ስለዚህ እግዚአብሔር ከፋንና ደንን የምታስታውቀውን የዛፍ ፍሬ በኤደን ገነት ተክለ። ከእርሷም እንዳይበሉ ከለከላቸው፤ እነርሱም ከፋ ምን እንደሆነና ደግ ምን እንደሆነ ያውቁ ነበር። እግዚአብሔርን መታዘዝ መልካምና ሕይወት ነው። ለእግዚአብሔር አለመታዘዝ ከፋ የሆነና ሞት ነው። እግዚአብሔር ካስጠነቀቃቸው በኋላ እግዚአብሔርን ለመታዘዝ በመረጡ ነበር። ነገር ግን እግዚአብሔር ሰውን በክፉ ባይፈትንም ሰዎች ከፋውን ነገር ለማድረግ መረጡ (ያዕቆብ 1:13)። እግዚአብሔር በዓለም ውስጥ ከነበረች ከክፉዋ ዛፍ ሰውን አስጠንቅቆት ነበር። ሰው ግን አልታዘዘም። አዳምና ሔዋን ኃጢአት

ማድረጋቸውን ሳያውቁ በየዋህነት ሰይጣንን እንዳይከተሉትና ሳይሞቱ በሕይወት እንዲኖሩ እግዚአብሔር ያችን ዛፍ በዔድን ገነት ውስጥ ተከለ።

ያዕቆብ 1:14 «እያንዳንዱ በራሱ ምኞት ሲሳብና ሲታለል ይፈተናል።» ሔዋን «ዛፉ ለመብል መልካም እንደሆነ አየች፤» ይህም የሥጋ ምኞትና ፈተና ነው። ያም ደግሞ «ለዓይን የማረ ነው።» ለእርሱም መልካም እንደሆነ ታያት። ይህም ደግሞ የዓይን አምሮት ፈተና ነው። «ይህም ዛፍ የሚመኙትን ዓይነት ጥበብ ይሰጣል ስለተባለ ነው። ይህም ደግሞ በሕይወት የመታበይ ፈተና ነው።» (ዘፍጥ. 3:6፤ 1ኛ ዮሐ. 2:16)። ሔዋን በራሱም ምኞት ተፈትና ወደቀች። «እርሷም ከዛፍ ፍሬ ወስዳ በላች ለባልዋም ሰጠችው፤ እርሱም በላ።» ያዕቆብ 1:15 «ምኞት ፀንሳ ኃጢአትን ትወልዳለች፤» ሰው ኃጢአትን ሲሠራ ሞትን ይወልዳል ማለት ነው። አዳምና ሔዋን አስቀድመው መንፈሳዊ ሞት ከሞቱ በኋላ የሥጋ ሞትና የዘለዓለም ሞት መርገም ወደቀባቸው።

ኢየሱስ በማቴ. 4:1-4 እንደተጠቀሰው በእነዚህ በምስቱም ፈተናዎች ተፈትናአል። በማቴ. 4:1-4 በሥጋ ምኞት ፈተና ተፈትናአል። ከቁጥር 5-7 ባለው ክፍል ደግሞ በኩራት ፈተና ተፈትናአል። ከቁጥር 8-11 ባለው ክፍል ደግሞ በዓይን አምሮት ፈተና ተፈትናአል። የሥጋ ምኞት የሥጋ ፈተና ነው። የዓይን አምሮት ደግሞ የነፍስ ፈተና ሲሆን፣ የኩራት ወይም የመመካት ፈተና ደግሞ የሰው መንፈስ ፈተና ነው።

19. እውነተኛው ፈታኝ ማን ነው? ራእይ 12:9፤ ዮሐ. 8:44

መልስ።

ዘፍ. 3:1 እባቡ ሔዋንን በማናገር ፈተናት። በእባብ አምሳያ መጥቶ ሔዋንን የፈተናት ሰይጣን ነው። ከዚያን ጊዜ ጀምሮ ሰይጣን እባብ ተባለ (ራእይ 12:9)። አሁን እባብ ቢናገረን እኛም ብንሆን እንፈራለን። ሆኖም በዔድን ገነት ከነበሩት እባብ በጣም የሚያምር ፍጥረት ነበረ። ለዚህ ነው እንግዲህ ሰይጣን እባብን የመረጠው፣ የእባቡም መናገር ሔዋንን እላስጫነቃትም ነበር። ምክንያቱም አስቀድሞ ስለ አንድ ክፉ ስለሆነ ነገር ስለማታውቅ ነው። ሔዋን በየዕለቱ ከእግዚአብሔር ፍጡሮች አዲስ የተለያየ ነገር ትመለከት ስለነበር የእባቡ መናገር እላስደነቃትም ነበር። ለእርስዋ ይህ ነገር ሌላ አዲስ የተለየ ነገር ነበር።

20. ሀ. ሰይጣን ምን ዓይነት አስቸጋሪ ውሸት ነው ለሔዋን ያቀረበላት?

መልስ።

ዘፍጥ. 3:1 «በውኑ እግዚአብሔር ከገነት ዛፍ ሁሉ እንዳትበሉ አዝዞአል? አላት።» ሰይጣንም የጥያቄውን አሳብ በአዕምሮዋ ውስጥ አኖረ። ይህም ጥያቄ በሔዋን አእምሮ እየተመላለሰ በእውነት እግዚአብሔር ፍቅር ከሆነ ከዚህ ከዛፍ ፍሬ እንዳንበላ አይከለክለንም ነበር። ስለዚህ እግዚአብሔር አትበሉ ማለቱ ላይሆን ይችላል ብላ አሰበች። ስለዚህ ሔዋን በአሳብዋ ወላወለች፣ በዚህም ምክንያት የሚሆነው ልክ እግዚአብሔር እንደተናገረው ለሰይጣን አለመመለስዋ

ነው። ቃሉን ለወጠችው። እግዚአብሔር አዳምን «ከእርሱ በበላህ ቀን ሞትን ትሞታለህ» አለው እንጂ ሔዋን እንዳለችው «እንዳትሞቱ ከእርሱ አትብሉ አትንኩትም» አላለም። ቁጥር 3 እራሳችንን ደስ ለማሰኘት የእግዚአብሔርን ቃል ስንለውጥ ኃጢአት መጥፎ ነገር አይመስልም። ነገር ግን በኃጢአት እንወድቃለን።

20. ለ. ሰይጣን በድፍረት ያቀረበው ውሸት ምን ነበር?

መልስ።

ሰይጣን ሔዋን የእግዚአብሔርን ቃል እንደለወጠች ባየ ጊዜና የተለወጠውም ቃል በኃጢአት ላይ የሚመጣውን ጠንካራ ፍርድ እንደሚያሳይ በተመለከተ ጊዜ ሔዋንን በድፍረት «ሞትን አትሞቱም» አላት። ቁጥር 4 በሌላ አነጋገር ነገሩ በጣም የቀለለና ኃጢአት እንኳ ሊባል እንደማይቻል አድርጎ ተናገረ። ሰይጣንም እርሷ ትመኘው የነበረውን እንደ እግዚአብሔር ስዋቂ የምትሆንበትን መንገድ አሳያት። እርሷም ከእግዚአብሔር እኩል የሚያደርጋትን ጥበብ ስትመኝ እግዚአብሔርን ባረያዎቹ ሊያደርጋቸው ስለሚፈልግ እንደ እርሱ ጥበብ እንዲሆኑ እንዳልፈቀደላቸው አስመስሎ ተናገረ።

ከዚያም ሔዋን እግዚአብሔር ችር አልሆነችም ብላ ስለአመነች ታላቅ ለመሆን የተከለከለውን ፍሬ ወስዳ በላች። ቁጥር 5 ይህ ሁሉ ምክንያት መፍጠር በዚህ ጥቅስ ውስጥ ይታያል። ለአዳም ደግሞ ሰጠችው፤ እርሱም በላ። ሔዋን ተታለለች፤ አዳምም የኃጢአቱን ታላቅነት ያውቅ ነበር። እርሱም እውነቱን እያወቀ ሳለ በድፍረት በላ። እርሱም አልተታለለም። ስለዚህ የአዳም ኃጢአት ከሔዋን ኃጢአት እጅግ ይበልጣል (1ኛ ጢሞ. 2:14)።

21. የአዳምና የሔዋን የመውደቃቸው ውጤት ምንድን ነው?

ሀ. ራሳቸው ከሆነው ከክርስቶስ ጋር ካላቸው አንድነት።

መልስ።

ሰዎችም ከእግዚአብሔር ጋር (ከክርስቶስ ጋር) በዔድን ገነት ከነበራቸው አንድነት ተነጠሉ፤ አዳምና ሔዋንም ከእግዚአብሔር ተሸሽጉ። እነርሱም ኃጢአት ከእግዚአብሔር ስለለያቸው ፈሩ፤ ሰውነታቸውንም ሸፍነው ከእግዚአብሔር ለመሸሸግ ሞከሩ (ዘፍ. 3:7-8:10)። ይህ ከእግዚአብሔር አንድነት መለየትና ኅብረትን ማቋረጥ መንፈሳዊ ሞት ይባላል (1ኛ ጢሞ. 5:6፤ ኤፌ. 2:1፤ ራእይ 3:1)። እነርሱም ከእግዚአብሔር ጋር አንድነት በነበራቸው ጊዜ ያላቸውን ክብርና ኃጢአት የሌለበት ሕይወት አጡ። ለዚህ ነው እንግዲህ ወዲያውኑ መራቆታቸው የተሰማቸው።

21. ለ. የሰው የመንፈሳዊ ሕይወቱ ውጤት ምንድን ነው?

መልስ።

ሰውም በመንፈሱ የሞተ ፍጡር ሆነ፤ ይኸውም ከእግዚአብሔር አንድነትና ኅብረት መለየት ነው። የሰውም ሕይወት ቅዱስ በመሆን ፋንታ ኃጢአትን የተሞላ ሆነ።

21. ሐ. የሰው የሰብዓዊ ሕይወቱ ውጤት ምንድር ነው?

መልስ.

ሰው ሥጋዊን ሞት እንዲሞት ተፈርዶበታል (ዘፍ. 3:19)። ከዚህም በቀር ለዕለት ኑሮ መተዳደሪያ በርትቶ እንዲሠራ ተደርጓል (ዘፍ. 3:17፣ 18)። ምድርም በሰው ምክንያት የተረገመች ሆነች። ሔዋንም ልጆችን በጭንቀት እንድትወልድ ተደረገች (ዘፍ. 3:16)። አዳምና ሔዋንም በገነት ካለችው የሕይወት ዛፍ ፍሬ እንዳይበሉ ከገነት ተባረሩ (ዘፍ. 3:22-24)። ያንን የሕይወት ዛፍ ቢበሉ ኖሮ የማይሞተውን ኃጢአተኛ አካል ለብሰው ለዘለዓለም በኖሩ ነበር። ብዙዎች ሰዎች በእጃቸው ሥራ እንዲሁም በገዢና በፍርሃት ተናዘው ከሞት በኋላ የሚገኘውን ሕይወት ይናፍቃሉ። ስለዚህ እግዚአብሔር ኢየሱስ ክርስቶስ የሞተበትን ሌላ የሕይወት ዛፍ ተክለ። ስለዚህ ማንም ከኃጢአቱ ተመልሶ በእምነት ከዚህ የዛፍ ፍሬ የሚበላ ሁሉ ለዘለዓለም ይኖራል። ይህንንም የዘለዓለም ሕይወት ኑሮ የሚኖረው ኃጢአተኛውን አካል ለብሶ አይደለም። ነገር ግን በትንሣኤ ቀን የሚቀበለውን አዲሱን አካል ለብሶ ይኖራል። አዲሱ አካል ኃጢአት፣ ፈተና፣ ሕመምና ኃዘን ወይም ሞት አይኖርበትም። እግዚአብሔር በገነት የነበረችውን የሕይወት ዛፍ እንዳይበሉ በመከልከል ሌላ የተሻለ መንገድ ለሰው አዘጋጀ። ስለዚህ ሰው አሁን በእምነት ከክርስቶስ ሥጋ በመብላትና ከደሙ በመጠጣት አዲስ መንፈሳዊ አካል ለብሶ ከእግዚአብሔር ጋር ለዘላለም ይኖራል (ዮሐ. 6:48-59)።

21. መ. ሰው ከኃጢአት ጋር ተባብሮ የማድረጉ ውጤት ምንድር ነው?

መልስ።

ሰውም የኃጢአት ባሪያ ስለሆነ ከዚህ ባርነት ራሱን ነፃ ማውጣት አይችልም። ሰውም በበደሉና በኃጢአቱ ሞቶአል (ኤፌ. 2:1-33)።

21. ሠ. ሰው ከሰይጣን ጋር ከሚኖረው ግንኙነት የተነሳ ውጤቱ ምን ይሆናል?

መልስ.

ሰው አሁን እንኳ እየታዘዘው ካለው ከሰይጣን ኃይል በታች ሆኖአል። መጽሐፍ ቅዱስ ሰዎች የሰይጣንን ፈቃድ ስለሚያደርጉ የሰይጣን ልጆች ይላቸዋል። እነርሱም ከሰይጣን ቤተሰብ ካላቸው አንድነት ካልሞቱ በስተቀር ከእርሱ ጋር በእሳት ባሕር ውስጥ ለዘለዓለም ይሰቃያሉ (ዮሐ. 8:44፤ 1ኛ ዮሐ. 3:10)። ስለዚህ የሰው ልጆች ከእግዚአብሔር ቤተሰብ ዳግመኛ ልደትን መቀበል አለባቸው። በዚህ ፋንታ ግን እነርሱ ሰይጣንን በመግዛት ፋንታ ሰይጣን

እነርሱን ገዝቶአቸው እናያለን (ዘፍ. 4:7)። ከዚህም በቀር ማቴ. 13:38 እና የሐዋ. ሥራ 13:10 ተመልከት።

21. ረ. ሰው በፍጥረታት ላይ ሁሉ እንደመሾሙ በሥልጣኑ ላይ ምን ደረሰበት?

መልስ።

ሰው ምድርን በሰላም የመግዛቱን ኃይል አጣ። ፍጥረታትም በሙሉ ከሰው ጋር ከእርግጥን በታች ሆኑ። ይህም በሮሜ 8:18-23 ባለው ክፍል ውስጥ በሚገባ ተብራርቶአል። ንጉሥ ኃጢአትን በሚያደርግበት ጊዜ በኃጢአቱ ውጤት በግዛቱ ያሉት ሕዝቦች በሞላ ይሰቃያሉ። አዳም በኃጢአት በወደቀ ጊዜ በእርሱ ግዛት ያሉት ማለት የምድር ፍጥረታት በሞላ መሰቃየት ነበረባቸው።

21. ሰ. የሰው ልጅ የኃጢአቱ ውጤት በዘፍ ላይ ማለት (በልጆቹ) ላይ ምን አመጣ?

መልስ።

የሰውም ልጆች ሁሉ ከአዳም የወረሱትን ኃጢአተኛ ተፈጥሮ ተቀበሉ። ሰዎች ሁሉ ኃጢአት ምን እንደሆነ ከማወቃቸው በፊት ኃጢአተኞች ሆኑ። ሁሉም የጠፉ ሆኑ፤ ምክንያቱም ሁሉም በተፈጥሮ ኃጢአተኞች ስለሆኑ ነው። ስለዚህ አዲስ በመወለድ በእግዚአብሔር ተአምራታዊ ሥራ አዲስ ፍጥረት ካልሆነ ግንም የመዳን ተስፋ አይኖረውም። ኢየሱስ ክርስቶስ ልዓለም ኃጢአት ሁሉ ስለሞተ እስከ አሁን ኃጢአት ምን እንደሆነ የማያውቁ ሕፃናት ብቻ ይድናሉ (1ኛ ዮሐ. 2:2)። ነገር ግን እነዚህ አድገው ምርጫ የማድረግ ችሎታ ያላቸው ሰዎች ሁሉ ለመዳን ምርጫ ማድረግ አለባቸው።

22. እያንዳንዳቸው ምን ዓይነት ፍርድ ተቀበሉ?

ሀ. ሰውዬው ለ ሴቲቱ ሐ. እባቡ?

መልስ።

ሰውዬው፡- ሰውዬው በትጋት ካልሠራ በቀር ምድር ፍሬዋን እንዳትሰጠው ምድር በሰውዬው ምክንያት ተረገመች (ዘፍ. 3:17)። ምድርም እሾክና አሜከላ በማውጣት ሰውዬው በፊቱ ወዝ ጥሮና ግሮ የዕለት ምግቡን እንዲያገኝ ተደረገ (ዘፍ. 3:18)። እርሱም መሞትና አካሉም ወደ ትብያ አፈር መመለስ አለበት (ዘፍ. 3:19)። የከባድ ሥራ መርገም በአዳም ላይ የመጣው ለአዳም ጥቅም ነው። ዛሬም ቢሆን ብዙ ሥራ መፍታት ባለበት ቦታ ሁሉ ኃጢአት ይበዛል። አዳምም ቤተሰቡን እንዲጠበቅና እንዲረዳ ከሔዋን ይልቅ በሥጋው ጠንካራ ሆኖ ተፈጥሮአል። በዚህ ዓለም ሰይጣን የሚጠቀመው ደካማ በሆነው በኩል ነው። ስለዚህ ሴቲቱ በኃይልኛው ተገደደች። በዚህ ምክንያት ወንድ ከባዱንና አስቸጋሪውን ኃላፊነት ተሸከሞ አብዛኛውን ሥራ መሥራት ተገባው።

ለ. ሴቲቱ፡- ጭንቀትዋ የበዛ ይሆናል፤ እርሷም ልጆችን በጭንቀትና በመከራ ትወልዳለች፡ ባልዋም ይገዛታል (ዘፍ. 3:16)። እርሷም ደግሞ በሕይወትዋ መጨረሻ ወደ አፈር ትመለሳለች። ልጆችን በጭንቅ መውለድዋና በባልዋ መገዛትዋ ለእርሷ ጥቅም ነው። ማለት ሐዋን ትምክህቷ በአዳም ከለላ ሥር በማድረግ የምትተማመን ስለሆነች ይህንን እንደ ቅጣት ከቆጠረችው በእውነት መታለል ነው (1ኛ ጢሞ. 2:14)። እርሷም ረዳት ለመሆን ስለተፈጠረች በመግዛት ፋንታ ለመገዛትና ለመመራት ለወንድ ተሰጥታለች። እርሷም በሰይጣን ከመመራት በአዳም በተመራች ነበር። እርሷም በተፈጥሮዋ በጣም ወላዋይና በስሜትዋ የምትገፋ ስለሆነች ለሥራው የበለጠ ተገቢ እንደሆነች ይመስላት ነበር። እግዚአብሔር የመረጠላት ለባልዋ ረዳት አጽናኝና ደጋፊ እንዲሁም ልጆችዋን በሚገባ አሳዳጊ እንድትሆን ነው። ቢሆንም ያነሰና ዝቅተኛ ችሎታ አልነበራትም፤ ነገር ግን በቀላሉ ትሳብና ትታለል ነበር። ስለዚህ ሐዋን እንደዚህ ያለውን ከፍተኛ እርምጃ ከመውሰድዋ በፊት ባለቤትዋን መጠየቅ ነበረባት። ነገር ግን በሌላው ማለት በክፉው አነሳሽነት ተደልላ ተሳሳተች። ሴት እግዚአብሔር ላዘጋጀው ለአንድ ለተለየ ጠቃሚ ነገር የተፈጠረች ስትሆን እግዚአብሔር ለወንድ በሰጠው ሥራ ውስጥ ዘሎ መግባት አልተፈቀደላትም ነበር። ይኸውም ሕዝብንና ሴትን እንዲሁም ሴት ክርስቲያንን ማስተዳደር ነው።

ይህም ሆኖ በእግዚአብሔር አነሳሽነት ሴቶችንም የሕዝብ፡ የቤተ ክርስቲያን፡ እንዲሁም የቤተ ሰብ ገዢ ያደረገበት ጊዜ እንደነበረ የሚያስረዱ ብዙ ታሪካዊ ምሳሌዎች አሉ። በዚህ ደረጃዋ ሴት ልትናቅና በዝቅተኝነት ልትገመት አይገባም። በዚህ ፋንታ ግን እግዚአብሔር በወጠነላት ዓላማ ላይ ስትገኝ ከፍ ከፍ ልትደረግና ልትከበር ይገባታል። እግዚአብሔር የሰጣትን መልእክት ፈጽማ ከተገኘች ዋጋዋ ታላቅ ይሆናል። (1ኛ ቆሮ. 11:3፤ 14:34፤ ኤፌ. 5:22፤ 23፤ 1ኛ ጢሞ. 2:11-15፤ 1ኛ ጴጥ. 3:1-6፤ የሐዋ. ሥራ 2:17)። ይህ ቀርቶ ሴቶች ትንቢት እንኳ እንደ ተነበዩ ማየት እንችላለን። ለሴቶች ያልተፈቀደላቸው አንድ ነገር ወንድን እንዳይገዙና በወንድ ላይ እንዳይሰለጥኑ ነው። ምክንያቱም እግዚአብሔር ይህንን ሥራ ስላልሰጣቸው ነው። በቤተ ክርስቲያን ውስጥ እንኳ የመናገር ዕድል ቢገጥማት ሥልጣኑ ስብሰባውን ከሚመራው ሰው በታች ነው።

ሐ. እባብ፡- ሰይጣን እባብን ስለተጠቀመበት እባብ የሰይጣንና የኃጢአት ምሳሌ ሆኖ ከመርገም በታች ሆነ (ዘፍ. 3:14)። እባብም ከእንስሳቶችና ከምድር አራዊት ሁሉ ተለይቶ የተረገመ ሆነ (ራእይ 20:2)። እባብም ከመጀመሪያ የሚያምርና እግርም የነበረው ይመስላል። ከዚያ በኋላ ግን ተረገመና በሆዱ እየተንፏቀቀ አፈርን እንዲበላ ተረገመ። እባብም ከፍጥረት ሁሉ በሰው ዘንድ የተጠላ ነው። ሙሴ በእንጨት ላይ የሰቀለው የናስ እባብ ስለ እኛ መርገምና ኃጢአት የሆነው የክርስቶስ ምሳሌ ነው (ዘጥልቁ 21:5-9፤ ዮሐ. 14:15፤ 2ኛ ቆሮ. 5:21)።

23. ሀ. አዳም ምን ዓይነት ምክንያት ለእግዚአብሔር ሰጠ?

መልስ።

እግዚአብሔር አዳምን ስለ ኃጢአቱ በጠየቀው ጊዜ አዳም እንዲህ አለ። «ከእኔ ጋር እንድትሆን የሰጠኸኝ ሴት እርሷ ከዛፉ ሰጠችኝና በላሁ።» (ዘፍ. 3: 12)። እርሱም ጥፋቱን በሴቲቱ ላይ አደረገ። እንደ እርሱ አባባል ከሆነ ሴቲቱን የሰጠው እግዚአብሔር ስለሆነ ጥፋቱ የእግዚአብሔር መሆኑ ነው። በሌላ አነጋገር «አዳም ይህችን ወደ ኃጢአት የመራችኝን ሴት ለምን ሰጠኸኝ ማለቱ ነው።» ኃጢአትን በምናደርግበት ጊዜ እራሳችንን ታላቅ ኃጢአት እንዳላደረግን አድርገን እንገምታለን። ሁልጊዜ እራሳችንን ነፃ ለማድረግ ሌላውን በደለኛ ለማድረግ እንሞክራለን። ያም ሆኖ ይህ ፍርዱ ሞት ነው። ኃጢአት ሁሉ በእግዚአብሔር ፊት ጥፋት ነው። ኃጢአታችንን ተገንዝበን በኃጢአታችን ብንናዘዝ ይቅርታንና ፈውስን እናገኛለን።

23. ለ. ሔዋን ምን ዓይነት ምክንያት ሰጠች?

መልስ።

ሔዋንም፡- «እባብ አሳተኝና በላሁ» አለች (ዘፍ. 3: 13)። በእርሷም በኩል ራሷን ነፃ ለማድረግ በሌላው አመካኘች። እንደገናም፡ ኃጢአተኛ ኃጢአቱን ለእግዚአብሔር ተናዝ ንስሐ ቢገባ ይቅርታ ይደረግለታል። በሉቃስ 18: 9-14 የተጠቀሱት ፈሪሳዊና ቀራጭ ምሳሌ ናቸው።

መልስ።

የኃጢአት ዋጋ ሞት ስለሆነ የሰው ልጆችን ከሞት ለማዳን አዳኝ አስፈለገ። እግዚአብሔር በዘፍ. 3: 15 ላይ የክርስቶስን የመምጣቱን ተስፋ በመጀመሪያ ጊዜ ለአዳምና ለሔዋን ነገራቸው። የሴቲቱም ዘር የእባቡን ራስ ይቀጠቅጣል፤ ማለት የሰይጣንን ራስ። ይህም ከሴት ይወለዳል የተባለው አንድ ብቻ ነው። እርሱም ኢየሱስ ክርስቶስ ነው። ከእርሱ በቀር ሌላው ሰው ሁሉ ከሴትና ከወንድ ዘር የተወለደ ነው። ክርስቶስ ብቻ ምድራዊ አባት አላስፈለገውም ነበር። እርሱም ከዘለዓለም ጀምሮ እግዚአብሔር ነው። እርሱን ያስፈለገው የሰው አምባል የሚሰጠው ሥጋዊ አካል ብቻ ነበር። አካሉም የተዘጋጀለት በመንፈስ ቅዱስ ተአምራታዊ ሥራ ነበር። በሉቃስ 1: 35 ላይ መንፈስ ቅዱስ በማርያም ሆድ ውስጥ ለነበረው የሴት ዘር ሕይወትን እንደሰጠው እናነባለን። ይህም ደግሞ በምድራዊ አባት የተደረገ አይደለም። ክርስቶስ ምድራዊ አባት ስለሌለው ከሴት ዘር ብቻ የተወለደ ነው። የወንድ ዘር ቢኖርበት ኖሮ የአዳምን ኃጢአት ይወርስ ነበር። እንደዚህ ቢሆን ኖሮ እንደማንኛውም ሰው ኃጢአት ስለሚኖረው የዓለም አዳኝ ባልሆነም ነበር። መንፈሱ አምላክ ስለሆነ በዚህ ምክንያት ኃጢአት የሌለበት ሆነ። የአካሉም ሕይወት የተሰጠው በመንፈስ ቅዱስ ነው። ስለዚህ አካሉ የአዳምንም ሆነ የሌላን ሰዎች ኃጢአት አልወረሰም። የሔዋን ኃጢአት በሕፃን አይወረስም። እርሷ ማለት እናት መስጠት የምትችለው አካል የሚሆነውን ክፍል ብቻ ነው። የአዳም ኃጢአት የሚወረሰው አባት ለልጁ ሕይወት ስለሚሰጥ ነው። የኃጢአት ውርስ የሚተላለፈው በሕይወት እንጂ ሕይወት በሌለው አካል

አይደለም። ስለዚህ የመጽሐፍ ቅዱስ ትምህርት ደጋግሞ ብዙ ጊዜ ኃጢአት በአዳም በኩል ወደ ዓለም እንደመጣ ይናገራል (ሮሜ 5:12፤ 1ኛ ቆሮ. 15:21፥ 22)። ምንም እንኳን በመጀመሪያ ጊዜ ኃጢአት የሠራችው ሔዋን ብትሆንም እንኳን ኃጢአት በሔዋን በኩል ወደ ዓለም መጣ የሚል በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ አንድ ጊዜ እንኳ አልተጠቀሰም። ኢየሱስ ክርስቶስ ብቻ ኃጢአት የሌለበት ሰው ሆኖ ተወለደ። ምክንያቱም የሴት ዘር ስለሆነ ነው። «መዳንም በሌላ በማንም የለም፤ እንድንበት ዘንድ የሚገባን ለሰዎች የተሰጠ ስም ከሰማይ በታች ሌላ የለምና።» (የሐዋ. 4:12)። ለአዳምና ለሔዋን በዘፍ. 3:15 ላይ እንደተነገራቸው ኢየሱስ ብቻ ከሴት ዘር የተወለደ አካል ሆነ።

24. ለ. ይህ ስጦታ የታቀደው በኃጢአት ከመውደቃቸው በፊት ኖሮአልን? መልስ።

እግዚአብሔር ዓለምን ከመፍጠሩ በፊት የሰው ልጅ በኃጢአት እንደሚወድቅ ስለአወቀ ኢየሱስ ክርስቶስ ዓለምን እንዲቤሽ አቀደ። ለዚህ ነው እንግዲህ ኢየሱስ ክርስቶስ «ከዓለም ፍጥረት ጀምሮ የታረደው በግ» የተባለው (ራእይ 13:8)። ከዚህም በቀር እግዚአብሔር ደኅንነት የሚቀበሉትንና የማይቀበሉትን አስቀድሞ ያውቃል (ራእይ 17:8፤ ኤፌ. 1:4)። ከዚህም በቀር ቴቶ 1:2፤ ዕብ. 4:3፤ ምላሌ 8:23-35፤ 2ኛ ጢሞ. 1:9።

25. «እርሱ ራሱን ይቀጠቅጣል፤ አንተም ሰኩናውን ትቀጠቅጣለህ» (ዘፍ. 3:15) ሲል ምን ማለቱ ነው?

መልስ።

በክርስቶስና በሰይጣን መካከል የተደረገው ታላቁ ጦርነት የተፈጸመው በመስቀሉ አጠገብ ነበር። ክርስቶስ በመስቀል ላይ ሳለ በሰይጣን ቆሰለ። ሆኖም የሰው ልጆችን ከሰይጣን እጅ ወይም ኃይል ያወጣው በዚያ ነው። ኢየሱስ የእኛን ኃጢአት ተሸክሞ በገዛ ፈቃዱ በመሞት የኃጢአታችንን ፍርድ ተቀበለ። እርሱም በሞቱ ከሰይጣን ኃይል አዳነን። ደግሞም እኛን ከሞት ኃይል ለማዳን ሞትን ድል ነበሩ ተነስቶአል። በአዳም መውደቅ ከእግዚአብሔር ጸጋ መውደቃችን በክርስቶስ ኢየሱስ በኩል ስለተመለሰልን እምነት ካለን መቀበል እንችላለን። በሰይጣንም ላይ ባደረገው ድል የተቋቋመው በዚያው ነው። በመጨረሻም ኢየሱስ ክርስቶስ ራሱን ቀጥቅጦ በፈራጅነቱ ፍርድ ሰይጣንን ወደ እሳት ባሕር ይጥለዋል (ራእይ 20:10)።

26. እግዚአብሔር አዳምንና ሔዋንን ከኃጢአት ሊያድናቸው ምን አላያቸው? መልስ።

አዳምና ሔዋን ኃጢአትን በሠሩ ጊዜ እግዚአብሔርን ፈርተው ተሸሽጉት። እነርሱም እግዚአብሔርን ስለፈሩ ለራሳቸው ከቅጠል የተሠራ ልብስ ሠሩ (ዘፍ. 3:7)። ከዚያም እግዚአብሔር እነርሱ የሚሠሩት ማንኛውም ሥራ

በእግዚአብሔር ፊት ብቁ ሊያደርጋቸው እንደማይችል ግልጽ አደረገላቸው። እነርሱ ከበደላቸው ሊሸፈኑ የሚችሉት በደም ብቻ ነው። ምክንያቱም «የኃጢአት ዋጋ ሞት ስለሆነ» ነው። ሌላ ዓይነት መሸፈኛ ከበደል ሊከልለን አይችልም። ስለዚህ እግዚአብሔር ሊሸፍናቸው ከቆዳ የተሠራ ልብስ ሠራላቸው። ይህም ቆዳ የተገኘው ደም በማፍሰስ ነው (ዘፍ. 3:21)። በእጃቸው የተሠራው ቅጠል የእነርሱን ሙያ በሚያሳይ በሃይማኖታዊ ምግባራቸው ይመሰላል፤ ሃይማኖታዊ ሥራ ኃጢአትን ሊሸፍን አይችልም። ደኅንነት በክርስቶስ ደም ብቻ ነው (ዕብ. 9:22፤ ማቴ. 26:28፤ የሐዋ. ሥራ 20:28፤ ሮሜ 5:9፤ ዕብ. 9:14፤ 1ኛ ጴጥ. 1:18፤ 19፤ 1ኛ ዮሐ. 1:7፤ ራእይ 1:5፤ 7:14)። እግዚአብሔርም እንስሳው ታርዶ በቆዳው የእነርሱን ራቂትነት መሸፈን እንደተገባው ሁሉ ክርስቶስ ደግሞ የእነርሱን ፍርድ ተቀብሎ ከዘለዓለም ፍርድ ሊያድናቸው እንደሚገባ ለአዳምና ለሔዋን አሳያቸው። ይህንንም ተስፋ እግዚአብሔር በዘፍ. 3:15 ላይ ሰጥቶአቸዋል። የጠፉትን ለማዳን የሴትዋ ዘር መቀጥቀጥ ተገባው።

ከቆዳ የተሠራው ልብስ «የኃጢአት መሸፈኛ ምሳሌ ነው።» በብሉይ ኪዳን ዘመን ኃጢአት ከእምነት የተነሳ ተሸፈነ። በኋላም የዚህን ኃጢአት ፍርድ ክርስቶስ በመስቀል ላይ ተቀበለ።

27. አዳምና ሔዋን ይህን የተቀበሉት ከጌታ ጋር የነበራቸውን አንድነት ለማደስ ነበርን?

መልስ።

አዳም ለኃጢአታቸው ሊሞት ያለውን የአዳኙን ተስፋ ባገኘ ጊዜ እግዚአብሔር የታረደውን እንስሳ ባሳየው ጊዜ ከዚያን ጊዜ ጀምሮ በራሱ ሥራ መመካቱን ተወ። ለራሱ የሠራት ቅጠል ደርቃና ጠውልጋ ስለጠፋች እግዚአብሔር የሰጠውን መሸፈኛ ተቀበለ። ይህንን በማድረግ ሊመጣ ያለውን የእግዚአብሔር ደኅንነት በእምነት ተቀበለ። እኛ ተቀብለን እንደዳነው አዳምም የክርስቶስን ሞት በእምነት ተቀብሎ ድኖ ነበር። ሔዋንም የቆዳ ልብስ ተቀብላ ነበር። የእርስዋም ኃጢአት በተስፋ በተሰጠው በክርስቶስ ሞት ተሸፍና ነበር።

28. አዳም ስለሚመጣው ክርስቶስ ያለውን እምነት እንዴት ገለጠ?

መልስ።

ከሴትዋ የሚወለደው የዓለም አዳኝ የመሆኑን ተስፋ በተቀበለ ጊዜ ለሴቲቱ ሔዋን የተባለውን ስም አወጣላት። ምክንያቱም እርስዋ የሕያው ሰው ሁሉ እናት ስለምትሆን ነው (ዘፍ. 3:20)። እርሱም ይህን ስም ያወጣላት ምክንያት ሰው የዘለዓለም ሕይወት የሚያገኝበትን አዳኝ ወልዳ የክርስቶስ ኢየሱስ እናት መሆን የምትችለው ሴት መሆንዋን ስለአወቀ ነው። እንደ እግዚአብሔር የተሰፋ ቃል የዓለም አዳኝ የሆነው ክርስቶስ ከሴት እንደሚወለድና እርሱም የሴት ዘር እንጂ የወንድ ዘር እንደማይሆን ያምን ነበር። እርሱም እራሱን የሕያዋን ሁሉ አባት

ብሎ አልጠራም። እርሱም ይህን ሲናገር ሊመጣ ሰላለው አዳኝ በማሰብ ነው እንጂ ስለ ሌላ የሚወለድ ልጅ አልነበረም። ከዚህም በቀር በሴትዋ ዘር ስለሚድኑትም ያሰብ ነበር። እርሷም ደግሞ ብዙዎቹ የዘለዓለም ሕይወት የሚያገኙበት የአዳኙ እናት ናት። እርሱም ሴቲቱን ሔዋን በማለቱ ሊመጣ ባለው አዳኝ እንዳመነ ያመለክታል። ይህንን በብሉይ ኪዳን ስንመለከት በዚያን ጊዜ የነበሩ ሰዎች ሊመጣ ባለው በክርስቶስ እምነት እንደዳኑ እንረዳለን። ገላ. 3:24፤ 1ኛ ቆሮ. 10:1-4፤ ዮሐ. 8:56 እና ዕብ. 11 አንብብ።

ዘፍጥረት ምዕራፍ 4 አንብብ።

29. ሔዋን በክርስቶስ ስለነበራት እምነት በምን ዓይነት ሁኔታ ምስክርነት ሰጠች?

መልስ።

እግዚአብሔር ለሔዋን የሴትዋን ዘር ተስፋ ሰጥቶአታል። ይህም ለሔዋን የመጀመሪያውን ልጅዋን ስትወልድ ስሙን ቃየን ብላ ጠራችው። ይህንንም ስትል «ወንድ ልጅን ከእግዚአብሔር ዘንድ አገኘሁ ማለትዋ ነው» (ዘፍ. 4:1)። እርሷም ደግሞ ከእግዚአብሔር ዘንድ የሚመጣው በተስፋ የሚጠበቀው መሢሕ ለመሆኑ ጥርጥር አልነበራትም። ምንም እንኳ ጌታ ሲገለጥ ለሚፈረዱት ምክንያት ብትሆን አለመጠራጠርዋ እግዚአብሔር ለሰጠው ተስፋ የነበራትን እምነት የሚገልጽ ምስክርነት ነው። አዳምና ሔዋንም ከአመኑ በኋላ ነፍሳትን ለክርስቶስ ያጠምዱ ነበር። ለሚቀጥለው ጥያቄ የተሰጠውን መልስ ተመልከት።

30. ቃየንና አቤል የደም መስዋዕትን ምልክት በማቅረብ ተመሳሳይ ባሕላዊ ሥርዓት ፈጽመው ነበርን? መልስህን አብራራ።

መልስ።

እግዚአብሔር እራሱ ስለ ኃጢአታቸው እንስሳ ታርዶ ደም መፍሰስ እንደነበረበት ለአዳምና ለሔዋን እንደአሳያቸውና በቆዳውም እንደሸፈናቸው ሁሉ እነርሱ ደግሞ ለልጆቻቸው የደምን መስዋዕትነት አስተማሩዋቸው። አቤል የደምን መስዋዕት ትርጉም ያውቅ ነበር። ዕብ. 11:4 ተመልከት። በቤተሰቡ ያልተማረ ማንም ሰብአዊ ፍጡር በምድር ላይ አይገኝም። ስለዚህ አቤል የደምን መስዋዕት ካወቀ ቃየንም ያውቃል ማለት ነው። ቃየን ግን እንደአብዛኛዎቹ የዘመኑ ሰዎች በሃይማኖታዊ መልካም ሥራ ለመዳን ፈለገ። ቤተሰቦቻቸው በእነርሱ መልካም ማለት በሃይማኖታዊ ሥራቸው የእግዚአብሔርን ደኅንነት ማግኘት እንደማይችሉ እንዳስተማሩአቸው አያጠራጥርም። ሃይማኖታዊ ሥራዎች መልካም ናቸው፤ ነገር ግን አያድኑም። ምክንያቱም የኃጢአት ዋጋ መልካም ሥራ ሳይሆን ሞት ስለሆነ ነው።

31. የቃየን መስዋዕት ለምን በእግዚአብሔር ዘንድ ተቀባይነትን አጣ?

መልስ።

ቃየን የእጆቹን ሥራዎች የሚገልጹትን የእርሻውን ፍሬዎች ይዞ እግዚአብሔርን ሊያመልክ መጣ። እግዚአብሔር ግን መሥዋዕቱን አልተቀበለውም (ዘፍ. 4:3-4)። አዳምና ሔዋን በእጃቸው በተሠራው ቅጠል ራሳቸውን ለመሸፈን እንደሞከሩ ሁሉ ቃየንም በበኩሉ በእጆቹ ሥራ ማለት በሃይማኖታዊ ምግባር ተቀባይነትን እንዲያገኝ ፈለገ። ስለዚህ እግዚአብሔር ዛሬም ቢሆን በንስሐ በክርስቶስ ደም አምኖ ወደ እርሱ የማይመጣውን ማንኛውንም ሰው አይቀበልም። ሰው በክርስቶስ ደም ብቻ ሊድን ይችላል። በብሉይ ኪዳን ዘመን ይሰዋ የነበረ የኮርማዎችና የአውራ ፍየሎች ደም አንድ ነፍስ እንኳን ማዳን አልቻለም (ዕብ. 10:4)። የኢየሱስ ክርስቶስ ደም ብቻ ግን ሊያድነን ችሎአል። ቃየን ባቀረበው መሥዋዕት ሊመጣ ባለው በክርስቶስ ኢየሱስ አምኖ በእምነት ደኅንነት መቀበል አለመፍቀዱን ገለጠ። እርሱም መልካም ምግባር በቂ እንደሆነ መስሎት ነበር። አቤል ግን ሊመጣ ያለው ክርስቶስ ለኃጢአት እንደሚሞት ስለአመነ የደም መሥዋዕት በማቅረብ እምነቱን በእግዚአብሔር ፊት አሳየ (ዘፍ. 4:4፤ ዕብ. 11:4)። የመሥዋዕቱ ልዩነት ከሥራ ልዩነት ምክንያት አልነበረም። አቤል የበግ እረኛ ነበር። ይህንንም ደግሞ እግዚአብሔር ከእነርሱ ጋር አድርጎ እንዳየነው ከማመን ወይም ካለማመን ሊሆን ይችላል። በዘፍ. 4:6-7 ባለው ክፍል ላይ እግዚአብሔር እስከ አሁን ቃየን በንስሐ የደም መሥዋዕት እንዲያቀርብ ይፈልግበታል። ስለዚህ ቃየን መናዘዝ ስላልፈለገ የደም መሥዋዕት በእምነት ማቅረብ አልቻለም። ለኃጢአተኞች ንስሐ መግባት አይቻላቸውም። ስለዚህ በምትኩ እግዚአብሔር የማይቀበለውን ሃይማኖታዊ ሥራ ሠራ (1ኛ ሳሙ. 15:22፤ መዝ. 50(51):16፤ 17፤ ኢሳ. 1:11፤ ዕብራውያን 9:9)።

አንዳንድ ሰዎች በብሉይ ኪዳን ዘመን ሊመጣ ባለው በክርስቶስ ደም አምኖ መዳን እንደነበረ በሚሰጠው ትምህርት ቅር ይላቸዋል። ምክንያቱም በብሉይ ኪዳን ዘመን የነበሩት ሰዎች ሊመጣ ስላለው መሢሕና የማዳኑ ሥራው ብዙ የማይውቁ አላዋቂዎች ናቸው ብለው ስለሚገምቱ ነው። እነርሱም በብሉይ ኪዳን ዘመን የነበሩት ሰዎች የዳነት በክርስቶስ ኢየሱስ ደም በኩል ማለት በሞቱ የሚገኘውን ደኅንነት አውቀው ሳይሆን እግዚአብሔር የሚያዘንን ብንፈጽም የምንድንበትን መንገድ ሳያዘጋጅልን አይቀርም በማለት ነው ይላሉ። ያም ሆነ ይህ ሲታዘዙት የነበረው የደም መሥዋዕት ውሎ አድሮ በክርስቶስ ደም ፍጻሜ ደርሶአል።

እርግጠኛው ነገር በፊትም ሆነ አሁን ወደፊትም የሚኖሩት ሰዎች በክርስቶስ ሞት የተሰጠው የደም መሥዋዕት ባይኖር ኖሮ በሌላ በኩል አንድም ሰው ባልዳነ ነበር። እግዚአብሔርም በዚህ ጉዳይ ላይ አላዋቂ እንዲሆኑ አላደረጋቸውም። ነገር ግን እራሱ አስተማራቸው። እግዚአብሔርም ስለ ሴቲቱዋ ዘር ለአዳም፣ ለሄድካ፣ ለኖጎ፣ ለአብርሃም፣ ለይስሐቅ፣ ለያዕቆብ፣ ለኢየሱስ፣ ለሙሴ፣ ለኤልያስና ለሌሎችም ተናግሮአል። እነርሱም በተራቸው ሕዝቦቹን አስተማሩ። መሴም

ሕጉንና የሕጉን ትርጉም ለመቀበል ከእግዚአብሔር ጋር በተራራ ላይ አርባ ቀንና አርባ ሌሊት ቆየ። «እግዚአብሔርም ሰው ከባልንጀራው ጋር እንደሚነጋገር ፊት ለፊት ከሙሴ ጋር ይነጋገር ነበር» (ዘጸአት 33: 11፤ ዘዳ. 5: 4፤ 34: 10)።

ማንም ሰው የሕግን ሥራ በመሥራት አይጸድቅም። ሮሜ 3: 20 «የሕግን ሥራ በመሥራት ሥጋ የለበሰ ሁሉ በእርሱ ፊት ስለማይጸድቅ ነው።» ሮሜ 8: 3 እና ዕብ. 7: 19 ተመልከት። ሕግ የተሰጠው ሰው በክርስቶስ በማመን የሚገኘውን ደኅንነት እንዲያውቅ የተሰጠው የደኅንነት መንገድ ነው (ገላ. 3: 24)። «እንደዚህ በእምነት እንጸድቅ ዘንድ ሕግ ወደ ክርስቶስ የሚያመጣ ሞግዚታችን ሆኖአል» (ገላ. 3: 24)። እስራኤላውያንም ስለ ክርስቶስ ስለሚያውቁ እንደኛው ስለተቀበሉት በእምነት ድነዋል።

አብርሃም፡ ኢየሱስ ክርስቶስንና ቀኑን ያይ ዘንድ ወደደ፡ አየም። በእምነትም እየሠራ ዳነ። «አባታችሁ አብርሃም ቀኔን ያይ ዘንድ ሐሴት አደረገ፡ አየም ደስም አለው» (ዮሐ. 8: 56) በዚህ ስፍራ ኢየሱስ ክርስቶስ አብርሃም ስለ ቀኑ እንደ አወቀና እንዲሁም ወደ ምድር መምጣቱን የማዳኑንም ሥራ እንዳወቀ ይመስክራል።

እስራኤላውያንም በምድረ በዳ እንደሚመጣው አዳኝ አድርገው ያምኑበት ነበር። «ሁሉም ያን መንፈሳዊ መብል በሉ፡ ሁሉም ያን መንፈሳዊ መጠጥ ጠጡ፡ ይከተላቸው ከነበረው ከመንፈሳዊ ዓለት ጠጥተዋልና ያም ዓለት ክርስቶስ ነበር።» (1ኛ ቆሮ. 10: 3፡4)።

በኢሳ. 53 በሙሉ በትንቢት ስለ ኢየሱስ ክርስቶስ ስቃይና ሞት እንዲሁም ስለ ጠፉት ደኅንነት ያደረገውን የሚገልጽ ጽሑፍ ሰፍሮአል።

በእስራኤል ብዙ ሃይማኖቶች አሉ፡ ነገር ግን የደኅንነትን መንገድ አያውቁም። በተመሳሳይ መንገድ ዛሬም ብዙ ሰዎች በስሙ-ክርስቲያን እየተጠሩ መጽሐፍ ቅዱስ በቤታቸው ያላቸውና ቤተ ክርስቲያን የሚሄዱ፡ ነገር ግን የደኅንነትን መንገድ የማያውቁ አሉ። ነገር ግን መጽሐፍ ቅዱስ በብሉይ ኪዳንም ሆነ በአዲስ ኪዳን ዘመን የሚገኙ ሰዎች ሁሉ በፍጹም ልባቸው ቢሹት እንደሚያገኙት ይናገራል፤ (ዘዳ. 4: 29፤ ምሳሌ 8: 17፤ ኤር. 29: 13፤ ዮሐዋ. ሥራ 17: 26፤ 27)። ማንኛቸውም ጥበብንና ማስተዋልን የሚሹ ሁሉ መንፈስ ቅዱስ ሥጋዊና መንፈሳዊ ብርሃን ይሆንላቸዋል። ሰዎች ከኃጢአታቸው መመለስን አይወዱም። ለዚህ ነው እንግዲህ በብሉይም ሆነ በአዲስ ኪዳን ዘመን የሚኖሩ ሰዎች ለመንፈሳዊ ነገር የታወሩት። ሄኖክ ምድር በውኃ ከመስጠምዋ በፊት ሊመጣ ስላለው ጊዜ ተናግሮ ነበር (ይሁዳ 14: 15)። ኢዮብም ወደፊት ሊሆን ስላለው ትንሣኤ ስለሚያውቅ ተናግሮ ነበር (ኢዮብ 19: 25-27)። እነዚህ አምስቱን የሙሴን መጽሐፍ ማጥናታችንን ስንቀጥል በብሉይ ኪዳን የተገለጸው የደኅንነት ትምህርት ይበልጥ እየተገለጠልን ይሄዳል።

32. እግዚአብሔር ለቃየን ተጨማሪ ዕድል እንደሰጠውና ቃየን ፈቃደኛ ቢሆን ኖሮ ምን ያህል መልካም ያደርግ እንደነበረ አሳይ። ቃየን መልካም አለማድረጉ ካልቀረ ኃጢአት በደጁ ለምን አድብታ እንደቀረችም አሳይ። ዕብ. 9:22፤ 10:1፤ 4:10-12፤ ዘፍ. 4:5-7።

መልስ።

ቃየን ያቀረበውን መሥዋዕት እግዚአብሔር ስላልተቀበለለት ተቆጣ። እግዚአብሔርም አሁንም ቢሆን መልካም የማድረግ ዕድል እንዳለው ሊገልጽለት አትቆጣ ብሎ አዘዘው (ዘፍ. 4:7)። መልካም ማድረግ ያልነውም አቤል እንዳደረገው የደም መሥዋዕት በእምነት ማቅረብ ነው። ቃየን «በሴትዋ ዘር ማለት በሚመጣው አዳኝ ባለማመን የደም መሥዋዕትን በእምነት ባለማቅረቡ ኃጢአት በደጁ እንዳደባች ቀረች። ንስሐ ወይም እምነት እስከአልኖረው ድረስ ኃጢአቱ አይከደንለትም ወይም አይሰረይለትም። ለብሉይ ኪዳን ዘመንም ሆነ ለአዲስ ኪዳን ዘመን ሰዎች ከፈሰሰው ከክርስቶስ ደም በቀር የኃጢአት ይቅርታ አያገኙም» (ዕብ. 9:12፤ 14፤ 22፤ 10:1፤ 4፤ 10-12)።

33. ቃየን ለምን አቤልን ተቆጣው?

መልስ።

ቃየን የተቆጣው እግዚአብሔር ሃይማኖታዊ ሥራውን ስላልተቀበለው ነው። ስለዚህ እግዚአብሔር በእምነት የቀረበውን የአቤልን የደም መሥዋዕት ስለተቀበለ የቃየን ቁጣ ወደ አቤል ዞረ። በሐሰተኛ ሃይማኖት የቀረበው ወይም በሥራ ሃይማኖት የቀረበው ቃየን የእግዚአብሔር ልጅ የሆነውን አቤልን ገደለው። የቃየን ሥራ ተንኮል የተሞላ ነበር። ምክንያቱም ምንም እንኳን ለእግዚአብሔር መሥዋዕትን ቢያቀርብ በኃጢአቱ አልተናዘዘም ነበር (ዘፍ. 4:3፤ 1ኛ ዮሐ. 3:12)። እስከ አሁንም ጊዜ ድረስ በኃጢአታቸው ያልተናዘዙና ደኅንነትን በእምነት በክርስቶስ ደም ያልተቀበሉ ሃይማኖታዊ ሰዎች የእግዚአብሔርን ልጆች እየገደሉ ነው። ማቴ. 23:33-38፤ ሉቃ. 11:50፤ 51 ተመልከት። እነዚህ የእግዚአብሔር ጠላቶች እግዚአብሔርን ሊጎዱት ስለማይችሉ በተቻላቸው ጊዜ የእግዚአብሔርን ልጆች ይጎዱአቸዋል።

34. ዘፍ. 4:7 መልካም ማድረግ ሲል እግዚአብሔር ምን ማለቱ ነው?

መልስ።

ዘፍ. 4፤ ሉቃ. 15:7፤ ዮሐ. 3:19 ተመልከት። እግዚአብሔር በመጀመሪያ ጊዜ መልካም ብሎ የሚጠራው ኃጢአተኛ የሆነ ሰው ሲኖዘዝ ነው። ሁለተኛው ደግሞ ለደኅንነቱ በክርስቶስ ደም በሚያምን ጊዜ ነው (ዮሐንስ 6:28፤ 29)። ማንም ኃጢአቱን ያልተናዘዘ ወይም ያላመነ ሰው ሃይማኖታዊ መልካም ሥራው በእግዚአብሔር ፊት እንደመርገም ጨርቅ ነው (ኢሳ. 64:6) የአቤል ሥራ ጥሩ ነው። «መልካም አድርጎአል» ምክንያቱም ስለ ተናዘዘና ስለ አመነ ነው (ዕብ. 11:4) እስራኤላውያን እንኳን በኃጢአታቸው ሳይናዘዙ

ወይም ሳያምኑ የሚያቀርቡትን የደም መሥዋዕት አልተቀበለም (ኢ.ሳ. 1:1-18፤ 1ኛ ሳሙ. 15:22፤ መዝ. 50(51):16፤ 17፤ ሆሴዕ 6:6፤ ማቴ. 9:13፤ ዕብ. 9:9)። ኃጢአተኛ የክርስቶስን ደኅንነት የሚቀበለው መሥዋዕቱን በሚያቀርብ ጊዜ ነው። ምክንያቱም በኑዛዜና በእምነት የሚቀበለውን የደም መሥዋዕት ብቻ ነው እግዚአብሔር የሚቀበለው። በዚህም አድራጊቱ በእምነት ወደ ክርስቶስ ሲመለከት ደኅንነትን ያገኛል። ይህም ደግሞ «የእግዚአብሔር መልካም አድራጊት» ሲሆን እግዚአብሔር ቃየንን የፈለገው ይህን እንዲያደርግ ነው።

35. ሀ. በዘፍ. 4:11፤ 12፤ 16፤ 17 እንደተገለጸው ቃየን በምድር ላይ ሲኖር እንደተረገመ ሁሉ ዕድሜውን በምን ዓይነት ኑሮ አሳለፈ?

መልስ።

1. እግዚአብሔር በዘፍጥረት 4:7 ላይ እንደተገለጠው እግዚአብሔር ቃየን በኃጢአት ላይ እንዲነግሥ ፈልጎ ነበር። ነገር ግን ኃጢአት ነገሠበት። ስለዚህ ማንም በክርስቶስ ኢየሱስ አዲስ ፍጥረት ያልሆነና በኃጢአት ላይ መንገሥ የማይችል ሁሉ የኃጢአት ባሪያ ነው።

2. ቃየንም የወንድሙ ገዳይ ሆነ (ዘፍ. 4:8፤ ማቴ. 15:19)።

3. ቃየንም ሰላምና እረፍት የሌለው ሕይወት እንዲኖር ተረገመ (ዘፍ. 4:11፤ 12፤ ይሁዳ 11-13)።

4. ቃየንም እግዚአብሔር ይህን የመሰለ ዕድል ሲሰጠው ይህን በሚያህል የራሱ ፈቃድ ባርነት በመግዛት ሳይናዘዝ ቀረ። እርሱም «ከጌታ ፊት ተለይቶ ወጣ» (ዘፍ. 4:16)። ስለዚህ በመጀመሪያ ጊዜ ወደዚህ ምድር በመወለድ የመጣው ሰው በፈቃዱ ጠፋ።

5. ቃየንም ከተማን ሠርቶ በልጁ ስም ሞክሼ ሄኖሕ ብሎ ጠራው። እርሱም እግዚአብሔርን ሳይሆን እራሱን አከበረ (ዘፍ. 4:17)። እርሱም በከራትና በትዕቢት ኖረ።

6. ከቃየንና ከልጆቹ የተነሳ በኋለኛው ጊዜ የነበሩ ሰዎች በውኃ ተጥለቅልቀው እንዲጠፉ ተደረገ። የእግዚአብሔርም ልጆች ከመንገዱ ስተው እንዲሄዱ አደረጉዋቸው። የሰውም ክፋት በምድር ላይ እየባሰ ሄደ። የቃየንም ልጆች የእግዚአብሔር ጠላት ሆኑ። ልጆች ያባቶቻቸውን ባሕርይ ይከታተላሉ (ዮሐ. 8:24፤ ሮሜ 10:3፤ 1ኛ ዮሐ. 3:12)።

35. ለ. ቃየን ሊድን አይችልም ነበርን?

መልስ።

ቃየን በሃይማኖታዊ ሥራው ያቀረበው መሥዋዕት በእግዚአብሔር ዘንድ ተቀባይነትን አለማግኘቱን ከአየ በኋላ በዘፍጥረት 4:7 ላይ እንደተጠቀሰው

እግዚአብሔር ሊድንበት የሚችልበትን ዕድል ሰጠው (ዘፍ. 4:7)። እግዚአብሔር የሰዎች ኃጢአት ምንም ያህል ታላቅ ቢሆን ሰዎች ሁሉ እንዲድኑ ይፈልጋል (2ኛ ጴጥ. 3:9)። ቃየን እግዚአብሔር የሰጠውን ደገነነት እምቢ አለ (ዘፍ. 4:16)። ዛሬም ብዙ የልዩ ልዩ ሃይማኖት ክፍል ሰዎች አንድ ብቻ የሆነና በእምነትና በኑዛዜ የሚገኘውን የእግዚአብሔርን ደገነነት እምቢ ብለዋል። እነርሱም ቃየን እንዳደረገው እንዲያድናቸው በየግል ሃይማኖታቸው ይመካሉ። በክርስቶስ ዘመን የነበሩ ሃይማኖታዊ ሰዎች የሆኑ ፈሪሳውያን በኃጢአታቸው መናዘዝ ስላልፈለጉ ኢየሱስ ክርስቶስን ከደው ጠፉ።

36. ዘፍጥረት 4:19-24 ከላሜህ ዘመን ሁናቴ ማለት ከግብረገባዊና ከማኅበራዊ ኑሮ ምን እንማራለን?

መልስ።

1. በላሜሕ ዘመን ግብረገባዊ ኑሮ በፊቱ በጣም ዝቅ ብሎ ነበር።

ሀ. እግዚአብሔር አንድ ሰው አንድ ሚስት ብቻ እንድትኖረው ነው ሐሳቡ። ላሜሕ ግን ሁለት ሚስቶች አገባ። ላሜሕ ከቃየን ቤተሰብ ነው (ዘፍ. 4:17፥ 18)።

ለ. ላሜሕ የራሱን ሕይወት ለማዳን አልሞት ባይ ተጋዳይ ሆኖ ሌላውን ሰው ገደለ። እርሱም «እኔ ጎልማሳውን ለቁስሌ ብላቴናውንም ለመወጋቴ ገድዬዋለሁ» አለ (ዘፍ. 4:23) እርሱን ያጠቃውንና ያቆሰለውን ሰው ገደለ። ይህም ደግሞ በዚያን ዘመን ጊዜው አደገኛ ስለሆነ የሰው ሕይወት ጥበቃ እንዳልነበረው ያሳያል።

2. የቃየን ልጆች በተለያዩ ሥራዎች ላይ ችሎታና ጥበብ ነበራቸው። እነርሱም የሙዚቃ መሣሪያዎችን በመሥራት ይጫወቱባቸው ነበር (ቁጥር 21)። እነርሱንም ከነሐስና ከብረት ይሠሩ ነበር። (ቁጥር 22)።

36. ዘፍጥረት 4:24 አንብብ። ላሜሕ ለምን እንዲህ ሲል ተናገረ?

መልስ።

«ቃየን ሰባት እጥፍ ይበቀሉታል፤ ላሜሕን ግን ሰባ ሰባት እጥፍ።» ቃየን ምንም በደል የሌለበትን ሰው ሲገድል ተቆርቋሪ ወይም ረዳት የሌለው መስሎት ነበር። ቃየን በልቡ ነፍሱ ገዳይ ነበር። ሆኖም እግዚአብሔር ቃየንን የሚበቀል ሰባት እጥፍ ይቀጣል አለ (ዘፍ. 4:15)። ላሜሕ ግን ያጠቃውን ክፉ ሰው ገደለ። እርሱ ግን እንደ ቃየን ከልቡ ነፍሱ ገዳይ አይደለም። ስለዚህ አልሞት ባይ ተጋዳይ በመሆን ነፍሱን ስለአዳነ ሌላ ሰው ቢበቀለው እግዚአብሔር 70 ጊዜ 7 እጥፍ ተበቃየን ይበቀለዋል ብሎ አሰበ።

38. «ሴት» የሚባለው ስም ትርጉሙ ምንድን ነው? 4:25፥ 26።

መልስ።

ሐዋንም ሦስተኛውን ልጅዋን ሴት አለችው። የስሙም ትርጉም «ምትኩ» ማለት ነው። እግዚአብሔርም ሴት የአቤልን ሥፍራ እንዲይዝ ምትክ አድርጎ ሰጣቸው። ምናልባት ሐዋን ይህንን ስም ያወጣችለት ሴት እንደ አቤል የእግዚአብሔርን መንገድ ሲከተል ካየች በኋላ ይሆናል።

39. ከዚያን ጊዜ ጀምሮ በምድር ላይ ምን ዓይነት ሁለት ዓይነት ሰዎች ይኖራሉ? ቁጥር 26

መልስ።

የሴት ልጆችና የቀሩት የአዳም ልጆች እግዚአብሔር እንደተከተሉ አያጠራጥርም። «ከዚያም በኋላ ሰዎች የጌታን ስም መጥራት ጀመሩ።» ቁጥር 26። በዚያን ጊዜም እንዳሁኑ የእግዚአብሔር ልጆች የሆኑ አማኞችና የዓለም ልጆች የሆኑ (የማያምኑ) ነበሩ። በማርቲን ሉተር ትርጉም እንደተጻፈው «የጌታን ስም ማስተማር ጀመሩ» ይላል። አማኞች ባሉበት ሥፍራ ሁሉ የእግዚአብሔር ቃል እየተሰበከ ነው።

40. ዛሬ የቃየንና የሴት ሥራና ኑሮ በዘሮቻቸው ማለት በአሁኑ ትውልድ ሕይወት እንዴት ይታያል?

መልስ።

ዛሬም የማያምኑት ሰዎች እንደ ቃየን ዘሮች የራሳቸውን እንጂ የእግዚአብሔርን ፈቃድ አያደርጉም። እነርሱም ቃየን በክርስቶስ ሞት በማመን ንስሐ ለመግባት እምቢ እንዳለና እንደተረገመ እነርሱም እምቢ ብለው ክደዋል። የዛሬዎቹም አማኞች በሴት ዘመን እንደነበሩት አማኞች የእግዚአብሔር ልጆች ይባላሉ። ምክንያቱም ከእግዚአብሔር ቤተሰብ ከመንፈስ ስለተወለዱ ነው። የእግዚአብሔር ልጆች ኃጢአት ማድረግን ሲተው የዓለም ልጆች ደግሞ ኃጢአትን ለማድረግ ይናፍቃሉ።

ምዕራፍ 5ን አንብብ።

41. ሀ. አዳም በምን አምሳል ነው የተፈጠረው? ይህስ ምን ማለት ነው?

መልስ።

አዳም በእግዚአብሔር አምሳል ተፈጠረ (ዘፍ. 5:1)፤ ይህም ማለት እንደ እግዚአብሔር ንጹሕ ቅዱስና ያለ ኃጢአት ነበር። አዳም በኃጢአት ከወደቀ በኋላ በእኛ ላይ በተዛመተውና እኛ በለበስነው ዓይነት የኃጢአት አካል አልተፈጠረም። እግዚአብሔርም የሚወደውን እንዲመርጥና እንዲገዛ የራሱን ምርጫ ሰጥቶታል።

41. ለ. ሴት በማን አምሳልና መልክ ነው የተወለደው? 5:3 ይህስ ምን ማለት ነው?

መልስ።

ሴት የተወለደው አዳም ከወደቀ በኋላ የሆነውን አምሳልና ባሕርይ ይዞ ነው። እርሱም አዳም ከመውደቁ በፊት የነበረውን ኃጢአት የሌለበትን ተፈጥሮ ይዞ እንደ አዳም በቅድስና የተፈጠረ ሳይሆን አዳም ከወደቀ በኋላ የወረሰውን ኃጢአተኛ አካልና ተፈጥሮ ይዞ ነው የተወለደው። ሴት ከመጀመሪያው ጀምሮ ኃጢአተኛ ስለሆነ ሊመጣ ባለው በክርስቶስ ኢየሱስ ደም ታጥቦ መዳንና አዲስ ፍጥረት መሆን አለበት (ዘፍ. 3:15-21)።

42. ከጥፋት ውኃ በፊት የነበሩት ሰዎች የመዳንን መንገድ ያውቁ ነበርን? ዕብ. 11:2-7፤ ይሁዳ 14:15፤ 2ኛ ጴጥ. 2:5።

መልስ።

ከጥፋት ውኃ በፊት የነበሩት ሰዎች የመዳንን መንገድ ማወቅ ቢፈልጉ ኖሮ መረዳት ይችሉ ነበር። ይህም ማለት እንደሚመጣ ተስፋ ሰጥቶአቸው በነበረው በክርስቶስ ሞት እምነው ይድኑ ነበር ማለት ነው።

አቤል የዳነው በእምነት ነበር (ዕብ. 11:4)። እምነቱም ስለ ኃጢአቱ በሚሞተው በክርስቶስ ነበር። ስለዚህ ነው እንግዲህ የደም መሥዋዕት ለእግዚአብሔር ያቀረበው። እግዚአብሔርም ለአዳምና ለሐዋን እንስሳ በማረድ ቆዳውን አልብሰአቸው በዘፍጥረት 3:15 ላይ የክርስቶስን የመሥዋዕትነት ተስፋ በመስጠት የደገነነትን መንገድ አሳይቶአቸዋል። አቤልም የደገነነትን መንገድ በአዳምና በሐዋን በኩል ተማረ። በዕብ. 11:4 እንደተብራራው ዛሬም ቢሆን አቤል የደገነነት መንገድ በክርስቶስ ኢየሱስ ሞት ብቻ እንደሆነ ይመሰክራልናል። ዛሬም ቢሆን የመዳን መንገድ በፈሰሰው በክርስቶስ ደም በማመን ነው። አቤል እስከ ዛሬ ድረስ የመዳንን መንገድ ከመሰከረልን እኛም በተመሳሳይ መንገድ እንደምንድን ያውቅ እንደነበረ ያረጋግጣል። (ዕብ. 11:5:6)። ከጥፋት ውኃ በፊት ይኖር የነበረው ሄኖክ የዳነው በእምነት ነው። ምክንያቱም ያለ እምነት እግዚአብሔርን ደስ ማሰኘት አይቻልም (ዕብ. 11:5:6)። ሄኖክ አሁን እንኳ ገና ወደፊት ሊሆን ስላለው ስለ ክርስቶስ ዳግመኛ መምጣት የሚሰበክ ሰባኪ ነበር። (ይሁዳ 14:15)። ይህም ደግሞ እግዚአብሔር በወንጌል ሊናገረው ስላቀደው ነገር ለሕዝቡ ሳይናገር በጨለማ እንዳልተዋቸው ያረጋግጣል። ማለት (የደገነነትን) መንገድ ወንጌል ስለሚለው ቃል በዚሁ መጽሐፍ ላይ ወደፊት የምታገኘውን የ74ኛውን ጥያቄ መልስ ተመልከት።

ኖኅ «የጽድቅ ነገር ሰባኪ ነበር።» (2ኛ ጴጥ. 2:5)። ንጹሑ የደገነነት መንገድ የጥፋት ውኃ ከመምጣቱ በፊት ለሚጠፉት መስበክ ነበር። የእግዚአብሔር ቃል ሰባክያን የሆኑት እንደነ አዳም ሴትና ልጆቹ (ዘፍ. 4:26) ሄኖክ፣ ኖኅ የመሳሰሉት እስከ 1000 ዓመት አቅራቢያ የኖሩ ናቸው። ምክንያቱም እውነተኛውን የወንጌል መልእክት ስለሚያውቁና እግዚአብሔር እራሱ አስቀድሞ ሳይለወጥ እንዳለ እውነተኛውን የደገነነት መንገድ ስለሰጣቸው

ነው። ማቱሳላ ከተወለደ በኋላ አዳም 243 ዓመት ኖረ፤ ማቱሳላም እስከ የጥፋት ውኃ ዘመን ኖረ። ሁሉ እንድ ዓይነት ቋንቋ ይናገሩ ነበር።

ይህም ማለት በዚያን ዘመን የነበሩ ሰዎች ሁሉ ወንጌልን ያውቃሉ ማለት አይደለም፤ ነገር ግን ለማወቅ ቢፈልጉ ኖሮ ሁሉም ስለ ወንጌል ማወቅ ይችሉ ነበር። ዛሬም ደግሞ ወንጌል በየስፍራው ሁሉ ይሰበካል፤ ሰዎችም ለማወቅ ከፈለጉ ማወቅ ይችላሉ። የሚገርመው ግን በየዕለቱ በሬዲዮ ወንጌል በሚሰበከበት ከተማ የሚኖሩ ሰዎች እንኳ ስለ ወንጌል አለማወቃቸው ነው። ምክንያቱም ለማወቅ ስለማይፈልጉ ነው።

43. የትኛው የአዳም የዘሩ ሐረግ ነው በምዕራፍ 5 ላይ የተጠቀሰው?

መልስ።

በዚህ ምዕራፍ የተጠቀሱት የሴት ወገኖች ናቸው፤ ምክንያቱም እነርሱ አማኞች ስለነበሩ ይሰብኩ ነበር። (የእግዚአብሔርን የደኅንነት መንገድ) እነርሱም በምድር ሊጠብቁ ይገባቸው ነበር። ኖኅ የሴት ዘር እንደመሆኑ እኛም ደግሞ ነን።

44. ከጥፋት ውኃ በፊት የነበሩት ሰዎች ምን ዓይነት መንፈሳዊ ደስታና ልምምድ እንደነበራቸው ለመረዳት የሄኖክ ሕይወት በመንፈሳዊ ብርሃናዊ ኑሮው ምን ያሳይ ነበር? ዕብ. 11:5፤ ይሁዳ 14:15።

መልስ።

ሄኖክ እግዚአብሔር ሊወስደው እስከሚችል ድረስ ወደ እግዚአብሔር በእምነት በጣም ቀርቦ ነበር (ዘፍ. 5:24፤ ዕብ. 11:5፤ 6)። እርሱም አልሞተም ነበር፤ ነገር ግን አካሉ ተለውጦ ወደ ሰማይ ተወሰደ (ዕብ. 11:5)። እርሱም አሁን እንኳ ገና ስላልሆነው ወደፊት ስለሚሆነው ነገር ማለት ስለ ክርስቶስ ዳግመኛ ወደ ዓለም መምጣትና ዓለምን ስለ መፍረድ ይሰብክና ትንቢት ይናገር ነበር። (ይሁዳ 14፤ 15)። ይህም ደግሞ በዚያን ጊዜ የነበሩት ሰዎች በቂ የወንጌል ብርሃንና ደኅንነት እንዲያገኙ ያሳያል። በብሉይ ኪዳን ዘመን እግዚአብሔር በደኅንነት በኩል በጨለማ ውስጥ አልተዋቸውም ነበር። በዘፍጥረት ውስጥ የተጠቀሰው የ74ኛውን ጥያቄ መልስ ተመልከት። በሄኖክ ዘመን የነበሩት ሰዎች እጅግ በጣም መጥፎዎች ነበሩ። ሄኖክ ግን በእግዚአብሔር መንፈስ ከእግዚአብሔር ጋር ለ300 ዓመት ተጓዘ። ይህም ደግሞ እኛም ብንሆን ከፈለግን በዚህ በጥቂት ዘመናችን በኃጢአት በረከሰ ዓለም ውስጥ ስንኖር ከእግዚአብሔር ጋር መራመድ እንችላለን። ምናልባትም እግዚአብሔር ሄኖክን ለውጦት ወደ ሰማይ ወስዶት ይሆናል። ምክንያቱም ስለ መጨረሻው ዘመን የሚገልጸው መልእክቱ እውነት እንደሆነ ለሰዎች ለማሳየት ነው። ከዚህ በቀር እግዚአብሔር ሄኖክን የወሰደው ጌታ በዳግመኛ ምጽአቱ ጊዜ ቤተ ክርስቲያንን ማለት ሙሽራይቱን ወደ ራሱ ሊወስዳት ያለውን ሥልጣንና ኃይል ለማሳየት ነው። ይህም ደግሞ እግዚአብሔር ከጥፋት ውኃ አስቀድሞ ሕዝቦቹ በባሪያው

አማካይነት የመዳንን መልእክት እንዲያምኑ ፈቃዱ ነበር። ዕብ. 11:5፥ 6 ተመልከት።

45. በዚያን ጊዜ የሰው የሕይወቱ ዘመን ምን ያህል ነበር? እነርሱስ በክፉና በመልካም ነገር ላይ ምን አስተያየት አላቸው? ዘፍ. 6:1-7 አንብብ።

መልስ።

ሰዎች በዚህ ጥቂት ዘመን ውስጥ ማለት 1600 ዓመት ውስጥ እንዲህ የተበላሹት ስለ ዕድሜያቸው እርዝማኔ ነው። እነርሱም ወደ ሺህ ዓመት የሚጠጋ ዕድሜ ይኖሩ ነበር። በእርኩስት የሚተጋ ሰው በሕይወት በቆየ ቁጥር ኃጢአቱን እየጨመረና በክፉ እየባሰ ይሄዳል። በዕድሜ የመቆየታቸውም ነገር ሌሎችን በክፉት ለመሳባቸው አመቺና ጥሩ አጋጣሚ ሆኖላቸዋል (ዘፍ. 6:5)። ሰው እግዚአብሔርን አልታዘዘ ካለ በኋላ መንፈስ ቅዱስ ሰውዬውን ከመውቀስ ያቆማል። ከዚያም ኃጢአተኛው እየደነደነ ልቡ እየከረረ ይሄድና ከፋቱም እየጨመረ ይሄዳል። ጌታም «መንፈሴ በሰው ላይ ለዘላለም አይኖርም» ይላል (ዘፍ. 6:3)። የአማኞች በዕድሜ መቆየት ከእግዚአብሔር ጋር እንደመራመዳቸው የበለጠ ፍጹም እየሆነ ያድጋል።

46. በዘፍጥረት 5:29 ላይ የአማኞች የልብ መቃተትና ተስፋ ስለሆነ ነገር ምን ታገኛለህ?

መልስ።

ዓለም እጅግ ኃጢአተኛ ስለሆነች ሰዎች በከባድ ሥራና ኃዘን ጥረው ግረው እንዲኖሩና ኑሮአቸውን እንዲገፉ እግዚአብሔር ምድርን ረገማት። ብዙ በሥራ ላይ መቆየት ለኃጢአት ጥቂት ጊዜ እንዲኖራቸው ያደርጋል። ኃጢአተኞች ደግሞ በክፉ ሥራቸው ሕይወት ለአማኞች ከባድና መራራ እንዲሆንባቸው ያደርጉባቸዋል። የአማኞች ተስፋ የተመሠረተው እግዚአብሔር ይመለሳል ብሎ ተስፋ በሰጣቸው በሚመጣው አዳኝ ነው። ላሚሕ ልጁን ኖሳ ብሎ ስም አወጣለት፤ ምክንያቱም እግዚአብሔር የገባውን ተስፋ በእርሱ በኩል እንደሚፈጽም ስለአመነ ነው። ከኖሳም የዘር ግንድ ሐረግ አዳኙ ጌታችን መጣ። መከራ በከበደና በተጫናቸው ጊዜ ያን ጊዜ ብዙ ሰዎች በእግዚአብሔር የተስፋ ቃል መጽናናት ይሻሉ።

47. ማቱሳላ ስንት ዓመቱ ነበር?

መልስ።

969 ዓመቱ ነበር (ዘፍ. 5:27)።

48. የኖሳ ልጆች እነማን ነበሩ?

መልስ።

የኖኅ ልጆች ካም ሴምና ያፌት ነበሩ (ዘፍ. 5:32)። ሴም ክርስቶስ ሰው ከሆነበት ዘር የሆነ የተመረጡት የነገዶች አባት ነው። ከዚህም በቀር የዓረብ ነገድ የሆኑት ሁሉ የሴም ዘሮች ናቸው። ከእነዚህም ነገዶች ጥቂቶቹ በሰሜን አፍሪካ ከሚገኙ የካም ነገዶች ጋር ተደባልቀዋል (ዘፍ. 10:21-31)።

ካም በመሠረቱ የአፍሪካውያን ሰዎች አባት ነው። ዘፍ. 10:6-20። ያፌትም በመሠረቱ የኤውሮፓውያን ሰዎች አባት ነው። ጥቂቶቹ የካም ነገዶች እንደ ከነዓንና አምሩድ በሚባሉ አገሮች ይኖራሉ። ጥቂቶቹ የያፌት ነገዶችም ደግሞ በፐርሺያና በሕንድ ይኖራሉ።

ዘፍጥረት ምዕራፍ 6 አንብብ።

49. በመጨረሻ ይህ ኃጢአትን የተሞላ ሰብአዊ ተፈጥሮ እንዴት ያለውን የእግዚአብሔር ቁጣ አመጣ?

መልስ።

የእግዚአብሔር ልጆች የማያምኑትን ማግባት ሲጀምሩ ዓለም በፍጥነት ለፍርድ የምትታጨድ መከር ሆነች (ዘፍ. 6:2-5)። ከዚያም በኋላ ሰዎች ስለ ኃጢአት የሚያስብ ብቻ ሆነው የመንፈስ ቅዱስን ማስጠንቀቂያ ወደፊት የማይሰሙ ሆኑ (ዘፍ. 6:5፤ 11-13)። ልጆች በተፈጥሮ ያላመኑትን ቤተሰቦቻቸውን ይከተላሉ። ምክንያቱም ልባቸው በተፈጥሮ በኃጢአት የተሞላ ስለሆነ ነው። እንደዚሁም ሁሉ ያላመኑትን የሚያገቡ ሰዎችም በእምነታቸው ጠንካሮች አይደሉም፤ ምክንያቱም በእምነታቸው ጠንካሮች ቢሆኑ ኖሮ እንዲህ ባላደረጉም ነበር። ይህ ሰይጣን ሁልጊዜ የእግዚአብሔርን ልጆች ለማጥፋት የሚሞክርበት መንገድ ነው።

አብርሃም ልጁ ያላመነችውን ሴት እንዲያገባ አልፈቀደለትም ነበር (ዘፍ. 24:3፤ 4)። ይስሐቅም አልፈቀደም ነበር። ዘፍ. 28:1፤ ዘዳግም 7:3፤ 4። ደግሞ ኢያሱ 23:12፤ 13፤ ዕዝራ 9:12፤ ነህምያ 13:25 ተመልከት። እግዚአብሔር የአዲስ ኪዳን አማኞችን ደግሞ ያላመኑትን እንዳያገቡ ይከለክላል (2ኛ ቆሮ. 6:14-18)። ምክንያቱም በኃጢአት ላይ ወድቀው ቤተ ክርስቲያንን እንዳያጠፉ ነው። አንዳንዶችም በዘፍ. 6:2 እንደተመለከተው ሴቶች መላእክትን ስላገቡ ከዚህ የተነሳ ልጆቻቸው ኃይለኞች ሆኑ ብለው ያስተምራሉ (ቁጥር 4)። የዚህ ጥቅስ ትክክለኛው ትርጉም የእግዚአብሔር ልጆች ማለት አማኞች ዓለማዊ ሴቶችን አገቡ ማለት ነው። ልጆቻቸውም እግዚአብሔርንም አልፈሩም፤ ከዚህም የተነሳ ደስ የሚያስኛቸውን ሁሉ በማድረግ የእግዚአብሔርን አሳብ ሁሉ ተቋቋሙ። መንፈስ የሆነ መልአክ ሊወልድ ወይም ሊዋለድ አይችልም (ማቴ. 22:29፤ 30)። መላእክት ሊወልዱና ሊዋለዱ አልተፈጠሩም፤ መንፈስም ስለሆኑ ሥጋ መሆንም አይችሉም።

50. እግዚአብሔር በቁጣው ጊዜ እንኳ እንዴት ቁጣውን በጸጋው ለወጠ? ዘፍ.

6:3።

መልስ።

እግዚአብሔር በምድር ሁሉ ፍርድን ቢያወርድ እንኳ ለሰዎች ሁሉ ማምለጫውን ሰጥቶአቸዋል። እርሱም ኃጢአታቸውን ተናዘው እንዲመለሱ 120 ዓመት ሰጥቶአቸዋል። በዚያን ዘመንም ኖኅ መርከብ እየሠራ በሥራና በቃል ስለሚመጣው ፍርድ እየመሰከረ የደኅንነትን መንገድ ይናገር ነበር (ዘፍ. 6:3።) በ2ኛ ጴጥ. 2:5)። «የጽድቅ ሰባኪ ተብሎ ተጠርቶአል።»

51. ሰው በኃጢአቱ ሳይናዘዝ የመንፈስ ቅዱስ ሥራ በሕይወቱ ይቀጥላልን?

መልስ።

ሰዎች የመንፈስ ቅዱስን ምክርና ትግል አልሰማ ሲሉ መንፈስ ቅዱስ ለፍርድ ይተዋቸዋል። ዘፍ. 6:3 «ጌታም መንፈሴ ዘወትር አከታትሎ ከሰው ጋር አይታገልም፤ እርሱ ሥጋ ለባሽ ነውና ይላል።» ይህ ነገር ዛሬም በእውነት የሚሆን ነገር ነው። ኢሳ. 63:10፤ 45:9፤ ማቴ. 12:31፤ ማር. 3:29፤ 1ኛ ሳሙ. 16:14፤ መዝ. 50(51):11 ተመልከት። መንፈስ ቅዱስ በሰው ሕይወት ውስጥ እስከታገለ ድረስ ለዚያ ሰው የመዳን ተስፋ አለው።

52. ኖኅ በምን መሠረት ነው በእግዚአብሔር ዘንድ ሞገስን ያገኘው?

መልስ።

«ኖኅ አካሄዱን ከእግዚአብሔር ጋር አደረገ» (ዘፍ. 6:8፤ 9)። ሁለት ሰዎች ካልተሰማሙ አብረው አይሄዱም (አጥጽ 3:3)። ኖኅ የእግዚአብሔርን የደኅንነት መንገድ ሊመጣ ባለው በክርስቶስ ኢየሱስ ደም አምኖ ተቀበለ። ኖኅም ከመርከብ በወጣ ጊዜ እንስሳ በመሠዋት የነበረውን እምነት አሳየ (ዘፍ. 8:20፤ 21)። በዕብራውያን 11:6 ፤ 7 ኖኅ በእምነት እንደዳነ ተጠቅሶአል። እምነት ባይኖረው ኖሮ እግዚአብሔርን ደስ ማለኝት አይችልም ነበር። ኖኅም «በእምነትም የሚገኘውን ጽድቅ ወራሽ ሆነ (ዕብ. 11:7)። ከአዳም ጊዜ ጀምሮ ሰው የሚድንበት ሌላ መንገድ ስለሌለ በክርስቶስ ደም ካልሆነ በቀር መዳኛ መንገድ የለም።»

53. ኖኅ በምስክርነቱ በዘመኑ የነበሩትን ሰዎች እንዴት እንደኮነናቸው አሳይ።

ዕብ. 11:7፤ 2ኛ ጴጥ. 2:5።

መልስ።

እግዚአብሔር ዓለምን በውኃ አጠፋለሁና መርከብ ሥራ ባለው ጊዜ ኖኅ ሳይጠራጠር በእግዚአብሔር አመነ። ስለዚህ መርከብ እየሠራ የደኅንነትን መንገድ ለሚጠፉት ይሰብክ ጀመር። እርሱም በ2ኛ ጴጥ. 2:5 የጽድቅ መልእክት ሰባኪ ተባለ። ስለዚህ በሥራውና በምስክርነቱ በዘመኑ የነበሩትን ሰዎች

ኮነን። ሁልጊዜ ሰዎች የሚሠራውን መርከብ እያዩ መልእክቱን ይሰሙ ነበር። እነርሱም መኮነናቸውን በጀርአቸው እየሰሙ በዓይናቸው ይመለከቱ ነበር። ዛሬም አማኞች በመንፈሳዊ እርምጃቸውና በምስክርነታቸው ዓለምን ይኮንናሉ። ሰዎች እውነተኛ አማኞችን ሲያዩ በመርከብ በሚመስለው በክርስቶስ ሆነው ባይድኑ እንደሚኮኑ ይገነዘባሉ።

54. ሙሴ ከዘፍጥረት ላይ የጻፈውን መምሪያ ከየት ያገኘ ይመስልሃል?

መልስ።

የዘፍጥረት መጽሐፍ ከሙሴ በፊት የነበረውን የሰውን ታሪክ የያዘ ነው። ሙሴ ራሱ ምን እንደሚጽፍ አያውቅም ነበር። ነገር ግን ከቤተሰቦቹ ወይም ከሌሎች ሰዎች የሰማውን አልጻፈም። ከሰው ወደ ሰው የተነገሩት ነገሮች ከጊዜ ብዛት ዓላማቸውን ስተው ልክ ሳይሆኑ ቀርተዋል። ስለዚህ አሁን የዘፍጥረት መጽሐፍ ያልተሳሳተ ትክክለኛ መጽሐፍ መሆኑን የምንረዳው ክርስቶስ ራሱ ከዚህ ታሪክ ጠቅሶ ስላስተማረ ነው (ማቴ. 19:4-6፤ 24:37-39፤ ማር. 10:4-9፤ ሉቃ. 11:49-51፤ 17:26-29፤ 32፤ ዮሐ. 7:21-23፤ 8:44፤ 56፤)። በ2ኛ ጢሞ. 3:16 ላይ እንደተነገረው «የመጽሐፍ ቅዱስ መጻሕፍት ሁሉ የተሰጡት በእግዚአብሔር እስትንፋሳዊ ቃል ነው።» እግዚአብሔር (ክርስቶስ) ከሙሴ ጋር በተራራ ላይ 40 ቀንና 40 ሌሊት ቆየ። በሕግ መጻሕፍት ላይ መጻፍ የሚገባውን ሁሉ ከእርሱ ተቀበለ። የፍጥረትን ታሪክና ሕግጋትን የእግዚአብሔር ቃል በትክክል እንደሚያስረዳው ከእግዚአብሔር ተቀብሎ በመንፈስ ቅዱስ ተመርቶ ጻፈው።

55. የጥፋት ውኃው ታሪክ ምን ያህል ያጠቃልልና እስከ መቼስ ድረስ ቀጥሎ ነበር?

መልስ።

ጎርፉ ያጥለቀለቀው ምድርን ሁሉ ሲሆን ተራራን ሁሉ እስኪሸፍን ድረስ ሞልቶ ነበር (ዘፍ. 7:12፤ 17-24)። ዝናቡም 40 ቀን ከዘነበ በኋላ ውኃው ሳይጎድል በምድር ላይ 150 ቀን ቆየ። ኖሳም በመርከብ ውስጥ አንድ ዓመት ከ10 ቀን ቆየ (ዘፍ. 7:17-24፤ 8:1-14)። ኖሳም በተወለደ በ600 ዓመቱ ከሁለት ወር ከሰባት ቀን ወደ መርከቡ ገባ (ምዕ. 8:13፤ 14)። ኖሳም በተወለደ በ601 ዓመት ከሁለት ወር ከ27 ቀን ከመርከብ ወጣ። ውኃው በሞላ ከላይ የመጣ ሳይሆን የምድር ምንጮችም ተከፍተው ከሥርም ይጎርፍ ነበር (ዘፍ. 7:11)። ይህን የሚያህል የውኃ ጎርፍ ከላይ ሲወርድ ከምድርም ውኃ ወደላይ ይፈልቅ ነበር።

56. ሀ. የመርከቡን በር የዘጋው ማን ነበር? ዘፍ. 7:16።

መልስ።

እግዚአብሔር ራሱ የመርከቡን በር ዘጋው። የምሕረቱ ጊዜ ካለፈ በኋላ ኖኅ ራሱ የመርከቡን በር ይከፍትላቸው ነበር።

56. ለ. እግዚአብሔር በሩን በሚዘጋበት ጊዜ ሰው በፈቃዱ በሩን መክፈት ይችላል?

መልስ።

እግዚአብሔር በሩን በሚዘጋ ጊዜ ማንም ሰው ሊከፍት አይችልም። ሰዎች በኃጢአታቸው ተናዘው ለመመለስ 120 የምሕረት ዓመት ተሰጥቶአቸው ነበር። እነርሱም ኖኅ መርከቡን ሲሠራና መልእክቱን ሲሰብክ በዓይናቸው እያዩ በጆሮአቸው ይሰሙ ነበር። ነገር ግን መንፈስ ቅዱስን ከመስማት እምቢ ስላሉ ተጨማሪ ምሕረትን አላገኙም። ሰዎች ውኃውን ባዩ ጊዜ ወደ መርከቡ ለመግባት እንደሮጡ አያጠራጥርም። ከውጭም ሆነው የመርከቡን በር እየመቱ ኖላን በመጥራት «አሁን ክፈትልን» እናምናለን» ሳይሉ አይቀሩም። ኖላም ምናልባት እግዚአብሔርን እየተጣራ ሰዎች ለመዳን መጥተዋልና ክፈትላቸው እያለ በሩን ለመክፈት ሳይታገል አይቀርም። ነገር ግን የእግዚአብሔርን ምሕረትና የመንፈስ ቅዱስን ልመና እምቢ ካሉ በኋላ ወደፊት ተጨማሪ ምሕረት የለም። እግዚአብሔር ከፍርድ እንጂ ከኃጢአታቸው ለመዳን የማይፈልጉትን አፋዊ አማኞች በመርከቡ ውስጥ ሊቀበላቸው አልፈለገም።

ዛሬም ቢሆን መንፈስ ቅዱስ ማንኛውንም ነገር ግልጽ አድርጎ ካስረዳቸው በኋላ የመንፈስ ቅዱስን ልመና አልሰማ ብለው ደኅንነትን እምቢ አሉ።

እነዚህም መንፈስ ቅዱስን የሚሳደቡና የሚያንቋሸሹ ናቸው። ከዚህም በኋላ መንፈስ ቅዱስ ይተዋቸዋል፤ ከእንግዲህ ወዲያም የደኅንነትን መንገድ የሚከፍትላቸውም አያገኙም (ማቴ. 12:31-32፤ ማርቆስ 3:28-30)።

57. በመርከቡ ውስጥ ሆነው የዳኑ ስንት ናቸው?

መልስ።

በመርከቡ ውስጥ ሆነው የዳኑት ስምንት ሰዎች ናቸው። እነርሱም ኖላን ሦስት ልጆች ካም ሴምና ያፌት ከነሚስቶቻቸው ነበሩ (ዘፍ. 7:7)።

ምዕራፍ 8ን አንብብ።

58. መርከቡ በምን ተራራ ላይ ሊያርፍ ወረደ?

መልስ።

መርከቡ ዛሬ የሩሲያ፣ የቱርኮችና የኢራቅ ድንበር በሆነው በአራራት ተራራ ላይ አረፈ (ምዕ. 8:4)።

59. ኖኅ በመጀመሪያ ጊዜ ከመርከቡ እንደወጣ ምን እንዳደረገና ያደረገው ነገር ምሳሌነት ምን እንደሆነ አብራራ።

መልስ።

ኖኅ መሠውያ ሠርቶ በመሠውያው ላይ የሚቃጠል መሥዋዕትን ለጌታ አቀረበ (ዘፍ. 8:20፤ ዘፍ. 8:21)። እግዚአብሔር ኖኅ ሊመጣ ባለው በክርስቶስ ያለውን እምነት ባየ ጊዜና (በሚቃጠል መሥዋዕት በክርስቶስ ያለውን እምነት በገለጠ ጊዜ) እግዚአብሔር ደስ አለው። እግዚአብሔርም የጣፋጭ ሽታ መሥዋዕቱንም አሸተተ። ከዚህም በቀር እግዚአብሔር በኖኅ መሥዋዕት በእርሱ ያለውን እምነት ተመልክቶ ሊሆን ያለውን የክርስቶስን ሞት አየ፤ ወይም አሸተተ። ትርጉሙም በ2ኛ ቆሮ. 2:15 ጳውሎስ እንደጠቀሰው በክርስቶስ ባለን እምነት የተነሣ ለእግዚአብሔር «ጣፋጭ ሽታ» ነን። ደግሞም በኤፌሶን 5:2 ላይ እንደገና ጳውሎስ ኢየሱስ ክርስቶስ እርሱን መሥዋዕት አድርጎ ሲሰጥ እኛ እንድንድን ለእግዚአብሔር «የጣፋጭ ሽታ መሥዋዕት» አድርጎ ራሱን እንዳቀረበ ያመለክታል። ስለዚህ እግዚአብሔር ኖኅ ሊመጣ ባለው በክርስቶስ ሞት ማመኑን አይቶ ደስ አለው።

ንጹሕ ካልሆነ እንስሳና አዕዋፍ ከእያንዳንዱ አንዳንድ ጥንድ ወደ መርከቡ ሲያስገባ ከንጹሐቹ እንስሳትና አዕዋፋት ግን ሰባት ጥንድ እያደረገ ወደ መርከቡ አስገባ፤ ለዚህ ነው እንግዲህ ኖኅ ለመሥዋዕት የሚያቅርባቸውን እንስሳት ያገኘው (ዘፍ. 7:2-3)።

ምዕራፍ 9 አንብብ።

60. በኖኅና በእግዚአብሔር መካከል ለቆመው ቃል ኪዳን መሠረትና ቀንበር ሰጠው። ዘፍ. 8:20-22፤ 9:11።

መልስ።

በክርስቶስ ደም መሠረት ላይ ማለት ኖኅ በእምነት ባቀረበው በሚቃጠል የመሥዋዕት ደም እግዚአብሔር ከኖኅ ጋር ቃል ኪዳን ገብቶ ዓለምን ዳግመኛ በውኃ እንደማያጠፋ ተናገረ (ዘፍ. 8:21፤ 9:11)። ከዚያም በኋላ እግዚአብሔር ሰዎች ከጥፋት ውኃ በፊት በነበሩበት ኃጢአትና ርኩሶት እንዳይጠመዱ እግዚአብሔር ሌላ የመዳኛ መንገድ አዘጋጀ (ዘፍ. 8:21፤ 9:1-17)።

1. እግዚአብሔር ምድርን እንዲገዛ ለአዳም ትእዛዝ እንደሰጠው ለኖኅም ተመሳሳይ ትእዛዝ ሰጥቶታል (ዘፍ. 8:21፤ 9:1፤ 2)።

2. ሰዎች ሌላውን ሰው ከመግደል እንዲፈሩና እንዲጠነቀቁ ነፍስ ገዳይ የሆነ ሰው እንዲገደል ትእዛዝ ተሰጠ (ዘፍ. 9:5 ፤ 6)። ይህ ሕግ የተሰጠው ከጥፋት ውኃ በፊት አልነበረም።

3. የሰውም ዕድሜ አጭር ሆነ (መዝ. 89(90):10)። ይህም አመጸኞችና ኃጢአተኞች በኃጢአታቸው እየጨመሩና እየባሉ በመሄድ ሌሎችንም ክፋት እንዳያስተምሩና እንዳያበላሹላቸው ዕድሜአቸውን ለማሳጠር ይጠቅማል።

4. ሕዝቡም በተለያየ ቋንቋና ቀለም እንዲሁም ዘር የተከፋፈለ ነበር። ከእነዚህ ነገድ አንዱ በኃጢአትና በርኩስት ሲሰለጥን ሌላው ዜጋ ተነስቶ ያጠፋው ነበር። ከጥፋት ውኃ በፊት ሕዝቡ ሁሉ አንድ ቋንቋ ነበረው። ሰዎች ክፋት እየጨመሩና እየባሉ እንዲሄዱ ካደረጋቸው ነገር አንዱ ይህ ነው (ዘፍ. 11:1፥ 6)።

61. የኪዳን ምልክት ምን ነበር?

መልስ።

የኪዳን ምልክት ቀስተደመና ነበር (ቁጥር 13 ዘፍ. 9:8-17)።

62. ከጥፋት ውኃ በፊት ቀስተደመና ዝናብና ጉም ነበርን? ዘፍ. 2:5፥ 6፤ 9:14-16።

መልስ።

ከጥፋት ውኃ በፊት ዝናብ ያለ አይመስልም። ጭጋ ስምድር እየተነሳ መሬትን ያጠጣት ነበር። ዝናብ በሌለበት ደመናና ቀስተደመና አይኖርም (ዘፍ. 2:5 ፥6)። በዘፍጥረት 9:14-16 እንደተጠቀሰው ቀስተደመና አዲስ ነገር ነበር። ደመናም በፊት ያልታየ አዲስ ነገር ነበር። እግዚአብሔር ኖሳ ሊሞት ባለው በክርስቶስ ማመኑን ስለአየ ዓለምን ዳግመኛ በውኃ እንደማያጠፋ ለኖሳ ቃል ኪዳን ገባለት። በክርስቶስ ከሚኖረን እምነት የተነሳ ፍርድ አይኖርብንም። እስከ ዛሬ ድረስ ቀስተደመናን በምናይበት ጊዜ ሁሉ እግዚአብሔር በክርስቶስ ኢየሱስ በማመናችን ብቻ ከፍርድ እንዳዳነን እንድናስብ ይፈልግብናል (ዮሐ. 3:18፥ 36፤ 5:24)።

63. በካም ላይ የተወሰነበት ርግማን ነበረን? ዘፍ. 9:18-29።

መልስ።

በዘፍ. 9:18-29 በካም ላይ የተባለ ምንም ዓይነት መርገም የለም። ኖሳ ታናሹ ልጁ ያደረገውን ባወቀ ጊዜ ተናጾ ይረግመው ነበር። ነገር ግን እግዚአብሔር በዚህ ፋንታ በከነዓን ላይ ትንቢት እንዲናገር አድርጎታል። የካም ልጅ የሆነው ከነዓንም በአባቱ ኃጢአት ምክንያት አልተረገመም (ሕዝ. 18:20፤ ዘዳግ. 24:16)። እያንዳንዱም ሰው ስለየግል ኃጢአቱ ይፈረድበታል። ከነዓን እግዚአብሔር ለተመረጠው ሕዝቡ የጠበቀውን ምድር ለራሱ እንደሚወስድና ተቀናቃኝ እንደሚሆን አስቀድሞ አውቆት ነበር። ከነዓናውያን በጣም ከፋዎች እንደሚሆኑ እግዚአብሔር ሰላወቀ ከነዓናውያንን አጥፍቶ ምድሩን ለእስራኤላውያን መስጠት ነበረበት። ስለዚህ ይህ ትንቢት በመጽሐፈ ኢየሱስ ተፈጻመ።

64. በከነዓን ላይ የወደቀው ርግማን ከነዓን እግዚአብሔርን የመከተል ነጻነት አጥቶ በረከትን እንዳይቀበል አደረገው? ዘዳ. 24:16፤ ሕዝ. 33:11፤ 18፥ 20።

መልስ።

እግዚአብሔር ሁሉን መባረክና ማዳን ይፈልጋል። ከነዓን በፈልግ ኖሮ የእግዚአብሔርን ደኅንነትና በረከት ይቀበል ነበር። የራሱን ፍላጎትና ፈቃደኝነት ተከተለ። ስለዚህ ሁሉን የሚያውቅ እግዚአብሔር ከነዓን የሚመርጠውን አስቀድሞ ስላወቀ የከነዓንን ፍርድ አስቀድሞ ይናገር ነበር። ሰዎችም ሁሉ መዳን ከፈለጉ ይድኑ ነበር። ይህም የእነርሱ የግል ፍላጎት ነው። ዘዳ. 24:16፤ ሕዝ. 18፥ 20፤ 33:11፤ ኤር. 31:30 ተመልከት። እግዚአብሔር ሰዎች ሁሉ ሊድኑ እንደሚፈልግ የሚገልጸውን ለመረዳት ሕዝ. 33:11 እና 2ኛ ጴጥ. 3:9 ተመልከት። «ጌታ ሁሉ ወደ ንስሐ እንዲመጡ እንጂ ማንም እንዲጠፋ አይፈልግም።»

65. ሲምና ያፌት የተቀበሉት በረከት ምንድር ነው? ዘፍ. 9:26፥ 27።

መልስ።

1. የዘፍጥረት 9:26 ትክክለኛው ትርጉም እንደሚለው «የሴም ጌታና አምላክ እግዚአብሔር ይባረክ» ይላል። በዚህ ቦታ ጌታ የሆነው ክርስቶስ ተባረከ። ክርስቶስ በሴም ዘር በኩል ወደ ምድር ስለሚመጣ በዚህ ሥፍራ በረከትን ተቀበለ። ከነዓንም የሴም አገልጋይ ይሆናል ተባለ። ይህም ትንቢት ተፈጸመ። የሴም ዘር የሆኑትን ከነዓናውያን እስራኤላውያን አጠፋቸው። በምድሩም ላይ የተረፉት ከነዓናውያን የእስራኤላውያን ባሪያዎች ሆኑ።

2. «እግዚአብሔርም ያፌትን ያስፋ» (ዘፍ. 9:27)። ይህም ተፈጽሞአል። የያፌት ዘር የሆኑት ኤውሮፓውያን ወይም ነጮች በዓለም ውስጥ በየትኛውም ሥፍራ ይገኛሉ። እነርሱም ኤውሮፓውያን አውስትራልያንና ሌሎችም ብዙ አገሮች ሞልተዋል። «እርሱም በሴም ድንኳን ያድራል።» የያፌት ልጆች የሴም እንግዶች ናቸው። የኢየሱስ ክርስቶስ እንግዳዎች ማለት ደግሞ ከሴም ዘር የተወለዱት ናቸው። የኤውሮፓውያን ዜጎች ሁሉ የክርስቲያንን ሃይማኖት ተቀብለዋል። ወንጌሉም ወደ ሁሉም መጥቶአል። ሆኖም በነፍስ ወከፍ አዳኙን አልተቀበሉም። የዚህም ትርጉም ያፌት የሴም ወገን የሆነውን አዳኝ ተቀብሎአል ማለት ነው። እርሱንም ያመልኩታል። በሴምም ድንኳን ያድራሉ።

«ከነዓን ግን የእርሱ አገልጋይ ይሆናል።» ከነዓናውያን ብቻ ሳይሆኑ የካም ነገዶች በሞላ እስከ ቅርብ ጊዜ ድረስ እንኳን የያፌት አገልጋዮች ነበሩ። ኢትዮጵያውያን ግን በከፊል የሴም ወገን ስለሆኑና በዚህም ማረጋገጫ ቋንቋቸው ስለሚመስክር ከባርነት ፈጽሞ ነፃና ገለልተኛ ናቸው። በአፍሪካ አህጉርም ከሚገኙት አብዛኞቹ ዜጎች ኢትዮጵያውያን ብቻ ክርስቲያኖች ነበሩ።